

Dzięk

8 stron
Cena 10 gr

Pomocza

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY — GAZETA GDANSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGLEŃSKA — — —

REDAKCJA: Toruń, ul. Bydgoska 56, telefony 29-90, 29-01, 29-02, 29-60 (nocny). — ADMINISTRACJA: Toruń, ulica Bydgoska 56, telef. 29-70 (kierownik administracji). — FILIA ADMINISTRACJI: Toruń, ulica Szeroka 42 I piętro, telefon 29-80 — P. K. O. 206.874.

Manewry niemieckie na Pomorzu i na Bałtyku

z udziałem Mussoliniego

Berlin (PAT). Tegoroczne jesienne manewry niemieckie przeprowadzone będą po raz pierwszy od wprowadzenia w Niemczech powszechnej służby wojskowej w niezwykle dużych rozmiarach zarówno pod względem ilości wojska, jak i terenu, na którym będą się odbywać. Prowadzić je będzie osobiście minister wojny feldmarszałek Blomberg, jako głównodowodzący armią niemiecką. Niezależnie od tego będą stworzone osobne sztaby dla armii lądowej, marynarki

i armii lotniczej. W manewrach tych bowiem weźmie udział obok kilku armij lądowych częściowo zmotoryzowanych i lotnictwa marynarka wojenna. Fakt ten wpłynął na wybór terenów na manewry, które odbędą się wzdłuż Bałtyku na Pomorzu i w Meklemburgii.

Zapowiedź udziału w tych manewrach Mussoliniego wpłynęła niewątpliwie na nadanie im tak wielkich rozmiarów.

Radość w Niemczech z powodu przyjazdu Mussoliniego

Berlin. Cała sobotnia prasa poranna pojawia na naczelnym miejscu urzędowy komunikat niemiecki, zapowiadający wizytę Mussoliniego, zamieszczając przy tym jego fotografię. Zapowiedź ta stanowi główny temat nie tylko informacji, ale i artykułów redakcyjnych. Omawiając znaczenie przyjazdu Mussoliniego, autorzy artykułów nie szczędzą najpochlebniejszych słów dla gościa włoskiego i dają niemy wyraz radości z powodu jego przyjazdu.

W długich artykułach dzienniki piszą o wspólnej drodze, którą kroczą Niemcy i Włochy i nazywają Mussoliniego i Hitlera dwoma żołnierzami frontowymi, twórcami nowego porządku i gwarantami pokoju. Witwicie tej przypisują „historyczne znaczenie dla pokoju” i „decydujący wpływ na równowagę polityki europejskiej”. (PAT)

Berlin. Wizyta Mussoliniego w Niemczech ustalona została na 25 września. Pierwszy etap stanowić będzie wizyta u kanclerza w Obersalzberg, gdzie Mussolini zabawi jeden dzień. Następne dni swego pobytu w Niemczech spędzi on w Berlinie oraz na manewrach na niemieckim Pomorzu. Jak

Ks. Windsoru nie spotka się z Hitlerem

Londyn. Reuter donosi z Wiednia, że przedstawiciel ks. Windsoru oświadczył, iż wiadomość o zamierzonej jakoby wizycie księcia u kanclerza Hitlera jest pozbawiona wszelkich podstaw. (Wiadomość, jakoby ks. Windsor miał spotkać się z kanclerzem Hitlerem w Monachium, obiegła ostatnio całą prasę niemiecką). (PAT)

W Argentynie udaremniono zamach stanu

Buenos Aires. Według komunikatu oficjalnego, wykryto spisek, mający na celu dokonanie zamachów na życie prezydenta Justo, ministrów i kilku wybitnych osobistości, jak również zaatakowanie koszar marynarki i armii oraz na gmach dyrekcji policji. Aresztowano 4 osoby. W mieszkaniu b. oficera włoskiego, zbliżonego do zwolenników b. prezydenta Irigoyena, znaleziono skład bomb. (PAT)

stychać. Mussolini udać się ma następnie z wizytą do Budapesztu. (PAT)

Zamianifestowanie solidarności osi Berlin-Rzym

Prasa włoska również szeroko rozpisuje się na temat bliskiej wizyty Mussoliniego w Niemczech. Prasa francuska zaś, omawia-

jąc głosy włoskie, stwierdza, iż znamienne jest przyznanie, że nie chodzi wcale o podróz, jak się zwykle mówi „prywatną i kurtuazyjną”, lecz właściwie o rozmowy, pełne głębokiego znaczenia politycznego, głównie w sensie zaimanifestowania solidarności osi Rzym-Berlin, w dniu pierwszej rocznicy istnienia.

Korespondent paryski „Kuriera Warsz.” donosi, że we francuskich kołach dyplomatycznych unika się narazie aluzji do przyszłego spotkania wodzów autorytaryzmu europejskiego. Milczenie to jest raczej wymowne, albowiem, jeśli wierzyć pewnym niedyskrejom, główne uroczystości włosko-niemieckie odbędą się w... Nadrenii, strefie od niedawna zdemilitaryzowanej, gdzie na cześć gościa włoskiego Hitler urządzi olbrzymią paradę wojskową z udziałem wszystkich garnizonów zreokupowanych prowincji nadreńskich, z udziałem wszystkich rodzajów broni, które „dadzą dokładny obraz wojny nowoczesnej”.

Prasłowiańska warownia nad Wisłą pod Toruniem wyłania się z pod ziemi

P. Wojewoda Pomorski na terenie prac wykopaliskowych

W piątek, pan wojewoda min. Władysław Raczkiewicz w towarzystwie pp. naczelnika wydziału p. Cichalewskiego zastępcy naczelnika rady Banko, kustosa muzeum miejskiego w Toruniu Dr. Kusztelskiego, konserwatora pomorskiego mgr. Chyczewskiego i sekretarza mgr. Frankowskiego zwiędził w godzinach popołudniowych prace wykopaliskowe na terenie lasów miejskich w Kamieńcu pod Toruniem. Prace te prowadzone przez prehistoryka p. mgr. Jacka Delektę zmierzają do rozkopania i zbadania obronnej osady położonej na wysokim brzegu Wisły. Osada należy do najciekawszych grodzisk przedhistorycznych odkrytych dotychczas na Pomorzu.

W wyniku dotychczasowych badań ustalona została przynależność grodziska do kultury lużyckiej (epoka żelazna około 700—500 lat przed narodzeniem Chrystusa). Na podstawie dotychczasowych znalezisk ujawniony został również związek kulturowy tego grodziska z osadą, bagieną w Biskupinie.

Nowy ten silny zorganizowany bastion

Z pierwszą wizytą do Belgii udaje się brytyjska para królewska

Londyn. „Sunday Referee” donosi, iż królewska para brytyjska udać się ma z początkiem wiosny roku przyszłego do Belgii. Będzie to pierwsza oficjalna wizyta zagraniczna pary królewskiej. W Brukseli królestwo brytyjskie będą gośćmi króla Leopolda,

Kondolencja P. Wojewody dla rodziny zmarłego działacza

W sobotę, dnia 4 bm. pan wojewoda minister Władysław Raczkiewicz z powodu zgonu śp. Tadeusza Augustyna Tollika b. członka Komisji Plebiscytowej w gminie Janowo koło Gniewu wysłał na ręce rodziny telegram kondolencyjny.

Z pobytu ministra spraw zagran. Estonii w Warszawie

Warszawa (PAT). W dniu wczorajszym o godz. 12.45 estoński minister spraw zagranicznych p. Fryderyk Akel złożył wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza.

W godzinach południowych minister Akel złożył wizytę prezesowi Rady Ministrów gen. Sławoj Składkowskiemu.

Po południu minister Akel przyjął przed stawiciele prasy, którym złożył dłuższe oświadczenie o serdecznych stosunkach estońsko-polskich.

List otwarty kanclerza Hitlera do narodu angielskiego

Londyn (Pat). — „Daily Mail” ogłosił list kanclerza Hitlera do właściciela tego dziennika Lorda Rothermere. W liście tym kanclerz podkreśla konieczność porozumienia anglo-niemieckiego dla ratowania pokoju. Zdaniem brytyjskich kół politycznych ten list prywatny nie może mieć znaczenia dyplomatycznego.

Sąd Apelacyjny zatwierdził wyrok śmierci na Welwela Szczerbowskiego

Wilno (PAT). W sobotę wileński Sąd Apelacyjny wydał wyrok w sprawie Welwela Szczerbowskiego, którego sąd okręgowy w Brześciu skazał na śmierć przez powieszenie za zabójstwo w Brześciu policyjnego wywiadowcy Kędziora.

Sąd Apelacyjny, uznając wszystkie motywy wyroku Sądu Okręgowego, zatwierdził wyrok, utrzymując karę śmierci przez powieszenie. Szczerbowski przyjął wyrok spokojnie.

Depesza zjazdu cechów rzeźnicko-wędliniarskich do p. Wojewody Raczkiewicza jako opiekuna rzemiosła

W sobotę, dnia 4 bm. pan wojewoda pomorski min. Władysław Raczkiewicz otrzymał od prezydium zjazdu delegatów cechów rzeźnicko-wędliniarskich pismo następującej treści:

„Zjazd Delegatów Cechów Rzeźnicko-Wędliniarskich z całej Polski, obradujący w Gdyni w dniu 29 sierpnia 1937 r. zasła Jaśnie Wielmożnemu Panu Wojewodzie wyrazy głębokiej czci, upraszając przytem Jaśnie Wielmożnego Pana Wojewodę o dalsze rozciąganie Swej troskliwej opieki nad pomorskim polskim rzemiosłem, jak i o poparcie dezyderatów tegoż rzemiosła w zakresie zawodowo-gospodarczym, które rzemiosło to wysuwa nie jedynie we własnym interesie, lecz przede wszystkim w interesie dobra życia gospodarczego naszej

Najjaśniejszej Rzeczypospolitej”.

ZA PREZYDIUM ZJAZDU

(—) Kazimierz Syller

Prezes Polskiego Związku Cechów Rzeźnicko-Wędliniarskich i Centralnego Syndykatu Gospodarczego Rzeźnicko-Wędliniarskiego w Poznaniu.

(—) Czesław Potocki, zast. przewodn. Poznania, (—) Stanisław Kozłowski, zast. przewodn. Chełma, (—) Roman Reiff, Warszawa, (—) Feliks Domagalski, Kraków.

(—) Stanisław Kuczyk, Warszawa, (—) Karol Wiecha, Chorzów, (—) Michał Drzewicki, Lwów, (—) Walenty Matuszewski, Łódź, (—) Józef Uziatko, Wilno; (—) Sebastian Kot Lublin; (—) Mieczysław Wójcicki, Kielce, (—) Franciszek Krukowski, Białystok, (—) Mikołaj Szymański, Łuck.

200-tysięczna armia chińska w oczekiwaniu najeźdźcy

Tokio (PAT). Według doniesień z Szanghaju, wojska chińskie koncentrują się w pobliżu fortu Czu-kiang i drogi Czu-kung na wschód od Szanghaju, jak również na linii Taitsano — Kuaszan. gdzie 200 tys. żołnierzy stara się będzie powstrzymać ofensywę japońską w głąb Chin. Rozpoczęcie tej ofensywy oczekiwane jest po okrążeniu Szanghaju.

Trzy tysiące ofiar nalotu

Szanghaj (Pat). Według oświadczenia misjonarzy amerykańskich, przybyłych z Czang - Szu w wyniku dwóch na lotów japońskich zabitych było w Czang Szu (na północno zachód od Szanghaju w kierunku Nankinu) przeszło 3 tysiące mieszkańców.

Na wypełnione tłumem ulice miasta spadł deszcz bomb i kul karabinów maszynowych. Większość mieszkańców tego 100 tysięcznego miasta uciekła w po płochu na wieś.

Samoloty japońskie bombardują linie kolejowe

Szanghaj (PAT). Wczoraj między godz. 7.30 a 8 rano wielkie samoloty japońskie bombardowały gwałtownie linię kolejową Szanghaj — Hangczu między Czapeli a dworcem Jesfield, na przestrzeni 8 km. — Bombardowanie to miało zniszczyć linię kolejową.

W czasie tego nalotu bombardowano również miejscowości, położone na południo-zachód od koncesji francuskiej, co pociągnęło za sobą około 100 ofiar wśród ludności cywilnej.

Barykady z zatopionych dżonek

Szanghaj (PAT). Dla zapobieżenia ewentualnemu lądowaniu wojsk japońskich w Fu-czeu, Chińczycy zatopili u wejścia rzeki 4 dżonki, blokując w ten sposób wejście do portu. Czynione są przygotowania do zablokowania również portu Amoy.

Pierwsza ofiara blokady wybrzeży chińskich

Tokio (PAT). Agencja Domei donosi z Szanghaju, że po ogłoszeniu zarządzenia dowództwa japońskiego, zakazującego statkom chińskim kursowania wzdłuż wybrzeży, okręt japoński w sobotę wezwał do zatrzymania się pewien statek chiński, który znajdował się w strefie zakazanej. Chińczycy odpowiedzieli ogniem, zabijając jednego oficera i jednego marynarza japońskiego. Wówczas Japończycy zbombardowali statek, który wkrótce zatonął.

Okolice Pekinu pod wodą

Pekin (PAT). W tutejszych kołach japońskich oświadcza się, że Japończycy sprawują obecnie pełną kontrolę wojskową nad prowincją Czahar. W tygodniu ub. działania wojenne na odcinku linii kolejowej Pekin — Hankau prawie całkowicie ustały. Szerokie połacie dookoła Pekinu stoją pod wodą, częściowo wskutek silnych deszczów, padających w ostatnich tygodniach, a częściowo wskutek uszkodzenia tam przez Chińczyków.

Iuż 37.000 Japończyków opuściło Chiny

Tokio (PAT). Do dnia 4 września powróciło do Japonii 37.000 obywateli japoń-

Sowiecki „związek bezbożników” siedliskiem... wrogów Stalina i komunizmu

Paryż „Petit Parisien” donosi, że w organizacji t. zw. „bezbożników” w Rosji Sowieckiej G. P. U. wykryto istnienie wielkiego ruchu antystalinowskiego. Wiadomość o tym miała wywołać ogromne wrażenie w sowieckich kołach urzędowych. Działalność związku bezbożników została zawieszona i wszyscy kierownicy okręgowi mieli być aresztowani. Główne ośrodki ruchu zwróconego przeciwko Stalinowi, miały się znajdować w Leningradzie i w większych miastach Białorusi, Ukrainy i Dalekiego Wschodu. Aresztowania w szeregach bezbożników mnożą się z dnia na dzień.

skich, zamieszkałych w Chinach, na ogólną ich liczbę 61.000.

Rząd japoński ostrzega przed przedwczesnym entuzjazmem

Tokio. Premier książę Konoye zwrócił się do społeczeństwa japońskiego z ostrze-

żeniem przeciwko przedwczesnemu entuzjazmowi z powodu sukcesów, odniesionych w Chinach. Premier podkreśla konieczność zachowania wielkiej czujności i przypomina komunikat ministerstwa wojny, ogłoszony ubiegłej nocy, który zwraca uwagę na szczególną powagę sytuacji dla Japonii.

Harakiri na polu bitwy

50 Japończyków wołało śmierć niż niewolę

Londyn. — Ostatnie pisma przyniosły sensacyjną depezę o wstrząsającym epizodzie jaki miał miejsce dnia 3 bm. wieczorem, na północ od Szanghaju, w czasie bitwy pod Lotien.

Wojska japońskie w liczbie trzech dywizji natrafili na silny opór Chińczyków, którzy byli zmuszeni wycofać się ze swych pozycji. Odwrót jednego z pułków osłaniała kompania piechoty pod dowództwem por. Watanabe. Kompania ta przez kilka godzin dzielnie stawiała opór Chińczykom, ostrzeliwując się z karabinów maszynowych. Pod morderczym ogniem artylerii chińskiej padło

wielu zabitych i z kompanii pozostało już tylko 50 żołnierzy z dowódcą na czele. Część z nich była ranna.

Gdy wyczerpała się amunicja i por. Watanabe zorientował się, że oddział jego jest zupełnie odcięty od wojsk japońskich i że nie ma mowy o jakimkolwiek przebiciu przez otaczające oddziały chińskie — popełnił harakiri.

W ślad za nim wszyscy żołnierze, nie wyłączając rannych, popełnili również harakiri, tak że Chińczycy zastali jedynie 50 trupów z rozpiętymi brzuchami.

Hołd dywizji Podhalańskiej na Wawelu

Urna-swastyka na szczycie kopca na Sowińcu

Kraków (PAT). Wczoraj rano przybyła do Krakowa dywizja Podhalańska, celem złożenia hołdu Wskreszycielowi Niepodległości Marszałkowi Józefowi Piłsudskiemu.

Po przywitaniu na Wawelu przez przedstawicieli władz, dowódca dywizji złożył wspaniałe wieniec z białych kwiatów ze swastyką podhalańską w krypcie Pod Wieżą Srebrnych Dzwonów u sarkofagu Marszałka Józefa Piłsudskiego, po czym cała dywizja przedefilowała przed kryptą, a delegacje poszczególnych oddziałów złożyły hołd w krypcie.

Z Wawelu dywizja pomaszzerowała na Błonia, gdzie w obecności gen. Narbut-

Luczyńskiego, dowódcy O. K. V, odbyło się uroczyste złożenie ziemi z pobojowisk do pocisków, którymi zdobiona jest urna, kuta ze skały w kształcie swastyki podhalańskiej, po czym cała dywizja udała się na Sowińiec, wioząc urnę na dziale.

Po wyjściu na wzgórze Sowińca i uroczystym przemówieniu dowódcy dywizji, przed frontem prezentującym broń oddziałów i przy dźwiękach hymnu narodowego, oraz salwie 21 strzałów armatnich, oficerowie sztabowi wynieśli na barkach urnę na szczyt kopca. Po zsypaniu ziemi, dywizja przeszła przez kopiec, salutując ustawioną na szczycie urnę.

Gniew i Świecie

otrzymają w dniu święta 11 Listopada Krzyż Niepodległości z mieczami

Poznań — Virtuti Militari

Jak donoszą pisma warszawskie, rocznica odzyskania Niepodległości, obchodzona będzie w tym roku niezwykle uroczysto. W całym kraju urządzone będą wspaniałe obchody, połączone z defiladami wojska i organizacji społecznych.

Program uroczystości przewiduje na dnie szeregu osobom Krzyżów Niepodległości. Przewidziane jest także nadanie symbolicznych odznaczeń kilku mia-

stom dla zadokumentowania roli, jaką odegrały one w walkach o Niepodległość. Krzyż Niepodległości z mieczami mają otrzymać dwa miasta pomorskie Gniew i Świecie.

Poznań, w rocznicę powstania Wielkopolskiego tj. 27 grudnia, odznaczony będzie orderem Virtuti Militari, który, tak jak we Lwowie, umieszczony będzie w herbie tego miasta.

Konferencja Śródziemnomorska odbędzie się w najbliższych dniach w pobliżu Genewy

Paryż (PAT). Komunikują urzędowo, że Paryż i Londyn rozesłały zaproszenia na konferencję śródziemnomorską, która zbierze się w dniu jeszcze nieustalonym w przyszłym tygodniu w jednej z miejscowości położonych blisko Genewy. Do udziału w tej konferencji zaproszono: Włochy, Związek Sowiecki, Niemcy, Jugosławie, Rumunię, Bułgarię, Grecję, Turcję i Egipt.

Rządy francuski i angielski uważają, że było rzeczą właściwą wezwać prócz państw położonych wokół morza Śródziemnego tak że kilka innych państw. Niemcy zostały zaproszone na konferencję ze względu na ich udział w międzynarodowej kontroli wybrzeży hiszpańskich.

Zjazd delegatów Związku Inwalidów Woj. we Lwowie

Lwów (PAT). Wczoraj rozpoczął się we Lwowie dwudniowy 10-ty zjazd delegatów Związku Inwalidów Wojennych pod przewodnictwem prezesa zarządu głównego por. Edwina Wagnera.

Inauguracja „Tygodnia Strażackiego”

Warszawa (PAT). W dniu wczorajszym rozpoczęły się w Warszawie uroczystości, związane z „Tygodniem strażackim”, który potrwa do dnia 12 września.

O godz. 9 rano delegacja zarządu głównego Związku Straży Pożarnych złożyła wieniec w Belwederze. O godz. 9.30 odbyło się uroczyste nabożeństwo w katedrze św. Jana, na które przybył prezes Rady Ministrów gen. Sławoj-Skiadkowski. Po nabożeństwie odbyła się defilada formacji strażackich na placu Teatralnym, którą przyjął p. premier gen. Skiadkowski w asyście wojewody Jaroszewicza.

O godz. 11 delegacja zarządu głównego Związku Straży Pożarnych złożyła wieniec na grobie Nieznanego Żołnierza

Negus wycofuje się z Genewy

Londyn (PAT). Korespondent dyplomatyczny „Sunday Times” podaje, że Negus nie wyśle do Genewy żadnej delegacji.

Istnieje więc możliwość że Abisynia ostatecznie zostanie teraz usunięta z Ligi Narodów.

Latający rower przebył 862 m na wysokości 10 m

Rzym (Pat). — W miejscowości Vicenza Ticino odbył się niezwykły pokaz latającego roweru, zbudowanego przez dwóch Włochów Bossi i Bonomi. Rower ten wyposażony jest w dwa śmigła, poruszane nogami i przekładnią. Na oryginalnym wehikule zasiadł znany cyklista długodystansowiec Gasco, który uniósł się na wysokość 10 metrów przebył przestrzeń 862 metry.

Dzisiaj rozpoczyna się doroczny „Parteitag” w Norymberdze po raz pierwszy z udziałem całego niemal korpusu dyplomatycznego

Norymberga (Pat). — Dzisiaj rozpoczyna się tu doroczny zjazd partyjny. Zjazdy te, trwające tydzień, mają rokrocznie bardzo doniosłe znaczenie. Padają na nich z ust kanclerza słowa, które stanowią wytyczne programu prac na rok następny we wszystkich dziedzinach politycznego życia Rzeszy.

Tegoroczny zjazd nabiera tym większego znaczenia zewnętrznego, że wezmą w nim udział przedstawiciele prawie całego korpusu dyplomatycznego akredytowanego przy rządzie Rzeszy m. i. także przedstawiciel ambasady R. P. Przypomnieć należy, że dotychczas od udziału w zjeździe powstrzymywała się większość przedstawicieli zagranicznych Ambasadorów Francji i W. Brytanii wezmą tego roku po raz pierwszy udział w Parteitagu. Nieobecny będzie tylko ambasador sowiecki oraz poseł norweski, któremu rząd odmówił udziału.

We wtorek odczytana będzie doroczna proklamacja kanclerza do narodu

niemieckiego. Według przewidywań, wysunie ona na czoło polityki wewnętrznej przede wszystkim zagadnienia gospodarcze, związane z planem 4-letnim (ogłoszonym na zeszłorocznym Parteitagu) oraz kwestie wyznaniowe. Stanowią one, jak wiadomo, w dobie obecnej w Niemczech zarówno wśród katolików jak i protestantów przedmiot jednej z najbardziej palących kwestyj. W dziedzinie polityki zagranicznej podkreślana będzie niewątpliwie, jak corocznie, pokojowość zamierzeń Trzeciej Rzeszy i silne odseparowanie od światopoglądu komunistycznego. Deklara-

cja nie przemilczy niewątpliwie również ustosunkowania się Niemiec do konfliktu hiszpańskiego, jak i znaczenia osi Berlin — Rzym.

Norymberga przybrała już obecnie odświętny wygląd. Niezwykłe dla tego niewielkiego miasta tłumy posuwają się wąskimi średniowiecznymi uliczkami, których stare budowle stanowią tło dla morza sztandarów o barwach państwowych oraz wszystkich krajów i miast niemieckich.

Dziś rano przybędzie kanclerz, którego miasto przygotowuje triumfalne przyjęcie.

14 zabitych podczas katastrofy kolejowej w Niemczech

Duesseldorf (Pat). — Wczoraj o g. 8 rano wykołczył się pod Neuss pociąg, idący z Rommerskirchen do Kevelaer. Jeden wagon został całkowicie zniszczony, a pozostałe uległy uszkodzeniu. We

dług dotychczasowych danych, liczba ofiar wynosi 14 osób zabitych, a 12 ciężko i szereg lżej rannych. Przyczyna katastrofy nie jest dotychczas znana.

Kto tuczy Sopoty i odbiera chleb swoim?

Do 20 milionów straconych w niemieckim „badzie”

Kiedyż zaczniemy myśleć i pracować w Polsce dla Polski?

Znane ze swej zachłanności Sopoty kolportują masowo w całej Polsce ulotki następującej treści w językach polskim i niemieckim:

UWAGA! PRZYWÓZ PIENIEDZY Z POLSKI DO SOPOT.

Osobom, jadącym do Sopot zwraca się uwagę, iż według obowiązujących przepisów dopuszczony jest przywóz następujących kwot z Polski do W. M. Gdańska:

a) gotówka (t. zn. banknoty i monety brzoje) 500 zł na osobę i miesiąc, przy czym miesiąc liczy się od pierwszego dnia kalendarzowego do ostatniego dnia kalendarzowego miesiąca.

b) „Daki-Złote” w takiej wysokości na osobę i miesiąc, jaka potrzebna jest na przyzwicie utrzymanie, kurację, pielęgnowanie, oraz odpowiada innym wymaganiom zdrowotnym. Jako odpowiednią kwotę dla normalnego pobytu w zdrojowisku przynajmniej 500.— „Daki-Złotych” na osobę i miesiąc. Przelewanie wspomnianych „Daki-Złotych” odbywa się w następujący sposób:

Odnośny podróżujący wpłaca w banku dewizowym w Polsce (n. p. Bank Gospodarstwa Krajowego, Warszawa (Gdynia) na konto „Daki-Konto” jednego z gdańskich banków dewizowych (n. p. Sparkasse der Stadt Zoppot) odpowiadającą kwotę złotych. Wpłacona w Polsce kwota będzie wypłacona w guldenach przez gdański bank dewizowy (n. p. Sparkasse der Stadt Zoppot) polskiemu płatnikowi po przybyciu jego do Sopot. (Kurs 100.— = 99.80 guldenów). Ewentualnie nie wydatkowane kwoty bez trudności tą samą drogą mogą być wywiezione z powrotem do Polski.

Mając takie udogodnienia poniekąd nie dziwić się, że **Polska zasiliła niemieckie Sopoty, 80% kuracjuszy**, których liczba w bieżącym roku wyniosła około 20 000. Dość przejrzyć numery oficjalnego organu kąpieliskowego p. t. „Die Möwe”, by przekonać się o potężnej liczbie obywateli polskich, którzy wywożą polski pieniądz — tak bardzo w kraju potrzebny — do niemieckiego badu, którego samorząd z wdzięcznością za **ogromny napływ polskich złotych** oburzał się na nadmiar polskich imprez w „niemieckich Sopotach”!

Miało to miejsce przy zgłoszeniu występu p. Prokopienego, przy której to okazji „prześwietny Magistrat” chciał odmówić zezwolenia, ponieważ za dużo już było polskich występów, — **razem bowiem trzy!** — W końcu pan Prokopieni mógł zaśpiewać przed garstką publiczności... Po przykładzie tym widzimy, jak oceniają **żyjące z polskich pieniędzy Sopoty** potrzebę zadowolenia polskich kuracjuszy. Karmi się ich masowo niemieckimi imprezami, **sprawdza za polskie pieniądze najrozmaitszych artystów, niemieckie Orkiestry cywilne i wojskowe, zbiera się miliony złotych i rozbudowuje Sopoty**, a przygodne występy baletu Parnella, Lody Halamy, czy Prokopienego uważa się już za naruszenie **praw niemieckich**.

Żydom, którzy mniej więcej w 45%-tach „zaszczycili” Sopoty, nie dziwnym się, ciąg nie ich kasyno. Że jednak w potężnej liczbie kuracjuszy i letników mieści się **do 35% Polaków-chrześcian**, przeważnie z Wielkopolski i Górnego Śląska, jest to zjawisko wręcz nie zrozumiałe. **Obliczmy co tych 16 tys. zarejestrowanych letników może przewieźć lub przekazać pieniędzy do Sopot, to doliczymy się tu zawrotnej sumy 16 milionów złotych.**

A ile przewożą jeszcze letnicy z Orłowa, a turyści i mieszkańcy Gdyni, których jest drugie tyle?

A co ich tam ciągnie? Komfort? Taniść może? Bynajmniej! Ściąga tam tłumy polskich ryzykantów — ruletka, kasyno gry! Do niemieckich krupierów wpływają **polskie miliony!**

Wylania się tu więc problem, co prawda nie nowy lecz wobec ludzkiej niezwykłej stabości stale aktualny:

Dlaczego nie dajemy możności swoim obywatelom **wyżywania się pieniędzy w kraju, a. p. w Orłowie**, które przecież te miliony bardzo potrzebuje na rozbudowę, na pobudowanie Domu kuracyjnego, sanatorium, ogrodu kuracyjnego, na kanalizację i tysiące innych potrzeb?

Gdyby nie było sąsiedzkich Sopot, nie mówilibyśmy o tym. W tych wszakże warunkach pytania cisną się same pod pióro.

Dlaczego za polskie pieniądze ma mieć **zapewniony byt niemiecki robotnik, gdy nasz polski przemiera z głodu, dlaczego za polskie pieniądze mają być budowane niemieckie gmachy, mają być ożywiony handel i rzemiosło niemieckie. Przecież nam to**

więcej potrzebne, a bliższy nam musi być **nasz, niż obcy interes.**

Nie było by zorganizowanie takiego kasyna wdzięcznym zadaniem dla dyrekcji Loterii Państwowej? Wszakże i gra w ruletkę jest rodzajem loterii. Korzyścią zaś by było to, że uzyskane miliony użyte zostaną godziwie na realizowanie dążeń do stworzenia z Orłowa Morskiego **międzynarodowego kąpieliska**. Jeżeli jednak wysunięty projekt nie jest do zrealizowania, to trzeba by było odpowiednim zarządzeniem **całkowicie uniemożliwić wywóz polskich pieniędzy**. Niemiec sam służy nam tu najlepiej swoim przykładem. **Nie pozwala wywozić ponad 10 marek miesięcznie i trzyma**

kapitały w kraju dla ratowania swego robotnika i pracownika. Czy nam koniecznie **potrzeba wywozić po 1000 zł i za nasze pieniądze utrzymywać niemiecki „Arbeitsfront”?** Czy dziwić się, że polski robotnik, rzemieślnik, czy kupiec czuje do nas **żał wielki i słuszny?**

Nauczmy się wreszcie pracować w Polsce dla Polski. Kiedy nie można znaleźć drogi do rozsądku współobywateli, niech **nauczy ich rozumu sposób obrany przez Niemca: stwórzmy albo konkurencję albo odbierajmy nadmierny pieniądz dla naszych często głodnych i bezdomnych robotników.**

Cel uświęca środki!

G.

Przyjazd gen. Laidonera do Polski

W związku z przyjazdem do Polski estońskiego gen. Laidonera, reprodukuje jego podobiznę.

Przed uroczystościami koronacji Matki Boskiej Swarzewskiej

Napływ pielgrzymek już się rozpoczął — Trzydniowe nabożeństwa przygotowawcze

Wioska nadmorska Swarzewo przeżywa historyczne dni. W nadchodzącą środę odbędzie się tam uroczystość koronacji największej świętości Kaszub, cudownego obrazu Matki Boskiej Swarzewskiej.

Specjalny komitet czyni gorączkowe przygotowania, aby pięknej uroczystości kościelnej nadać charakter jak najbardziej wspaniały i podniosły. Tymczasem z wybrzeża i z dalszych stron rozpoczął się już masowy napływ pielgrzymek, które uczestniczyć będą w trzydniowych nabożeństwach przygotowawczych, a następnie w samym obchodzie.

Nabożeństwa już się rozpoczęły. Do Swarzewa przyjechali O. O. Misionarze z Pomorza, którzy prowadzą nauki kościelne i słuchają codziennie spowiedzi.

Cała wioska kipi życiem. Poustawia no masę straganów jarmarcznych, gdzie sprzedaje się dewocjonalia i pamiątki z wybrzeża. Oltarz polowy, przy którym odbędzie się uroczystości koronacyjna jest już na ukończeniu. Na dzień koronacji zapewnione zostały środki komunikacyjne z Gdyni, które ułatwią dalszy liczny przyjazd uczestników.

Estoński minister spraw zagran. w Warszawie

W sobotę o godz. 15.38 przybył do Warszawy z oficjalną wizytą minister spraw zagranicznych Estonii Fryderyk Akel w towarzystwie Małżonki oraz dyrektora Departamentu Ministerstwa Spraw Zagranicznych Estonii p. Kaasika. Na dworcu głównym w Warszawie powitali ministra Spraw Zagranicznych Estonii Akela oraz towarzyszące Mu osoby min. Spraw Zagranicznych Józef Beck z Małżonką. Na dworcu obecni byli witając ministra Akela, członkowie Poselstwa Estońskiego z min. Markusem na czele. Zdjęcie nasze przedstawia min. Fryderyka Akela opuszczającego dworzec warszawski.

Zza kulis III. Rzeczy

Jak żyje robotnik w Niemczech?

Dokładne obliczenia budżetu domowego

(Korespondencja własna)

Berlin, we wrześniu.

Nie ma wątpliwości, że poziom życia robotników niemieckich podniósł się od czasu objęcia władzy przez rząd narodowo-socjalistyczny. I to pomimo faktu, że ilość robotników przez ostatnie cztery lata wzrosła o 6 milionów, stanowiących przedtem bezrobotne rzesze.

Jeżeli jednak będziemy bali zarobki i wydatki robotnika jedynie na podstawie cyfr, wypadną one **bardziej niż skromnie**. Dla przykładu weźmy poziom życia robotnika wyższej klasy, wykwalifikowanego w swym zawodzie, a więc lepiej płatnego. Li notypista w Niemczech otrzymuje za 4-godzinny tydzień pracy, licząc po 95 fen. za godzinę, Mk. 41.80. Stanowi to miesięcznie Mk 190, a rocznie Mk 2.280.

Z zarobków tych potrąca mu się przy wyplatce: na podatki i ubezpieczenie Mk 5.50, na składkę „Front Pracy” Mk 0.60, na składkę „Pomoc Zimowa” Mk 0.25, składka

partyjna, obrona przeciwwgazowa itp. Mk 1,20 **razem Mk 7.60** czyli że otrzymuje na rękę tygodniowo 41.80 mniej 7.60 = 34,20, a w stosunku rocznym Mk 1.780.

Przypuśćmy teraz, że posiada on rodzinę składającą się z żony i trojga dzieci w wieku 10, 7 i 3 lata. **Jak wygląda jego budżet rodzinny?**

Mieszkanie w starym domu, składające się z 2-ch pokoi i kuchni (bez żadnych wygód) kosztuje rocznie Mk. 240, światło i opał Mk 310 (800 kg węgla, 12 mtr gazu i 4.4 kilo waty prądu), życie Mk 980, ubranie dla całej rodziny, meble, rozrywki, kształcenie dzieci i różne Mk 250, Razem Mk 1.780.

Ta skala zarobków dotyczy nie przeciętnego robotnika, ale **dobrze płatnego**. Zarobki przeciętne robotników niemieckich wynoszą **Mk 12,8 tygodniowo**, są więc o jedną trzecią niższe, przy czym zarobki te w Niemczech w ostatnich latach **obniżyły się po-**

mimo, że wszędzie na świecie poszły one w górę. Jeżeli przyjmujemy zarobki w roku 1928 za 100 proc., to obecne wynoszą jeno 83.5 procent. Zapłata za pracę robotnika niewykwalifikowanego wynosi obecnie 62 fen. za godzinę, podczas gdy jeszcze trzy lata temu wynosiła 65 fen.

Sytuację ratuje **ściśle utrzymanie cen na poprzednim poziomie**, na i pewna zmiana w sposobie odżywiania się.

Należy przy tym dodać, że pomimo tego skromnego budżetu robotnik niemiecki **na ogół wygląda zewnętrznie znacznie lepiej, niż możnaby spodziewać się przy jego zarobkach**. Jest czysto ubrany, ogolony, mieszkanie utrzymane w największej czystości i porządku, dzieci i żona również prezentują się lepiej, niż członkowie rodzin robotniczych w innych krajach.

T. M. S.

Profesorów niemieckich mianował będzie sam Hitler

Berlin (PAT). W związku z ustawą o „tytułach, orderach i odznakach honorowych” wyszło pierwsze rozporządzenie wykonawcze, dotyczące tytułów profesorskich podpisane przez kanclerza i ministra spraw wewnętrznych Fricka. Dokumenty nadające tytuł profesorski podpisywać będzie kanclerz Hitler.

Chłopiec w śmiertelnym uścisku niedźwiedzia

Łódź (PAT). W sobotę w parku „Żrodlińska”, gdzie mieści się ogród zoologiczny, wydarzył się tragiczny wypadek. Mianowicie niedźwiedź osadzony w klatce rzucił się przez kraty na 9-letniego Stanisława Franca, który stał przed klatką. Niedźwiedź przysięgnął chłopca do kraty, powodując ciężkie obrażenia głowy i obu rąk.

Na krzyk chłopca dozorca pośpieszył z pomocą i kilkoma strzałami rewolwerowymi zabił niedźwiedzia. Chłopca przewieziono następnie do szpitala, gdzie mimo natychmiastowej pomocy zmarł.

Ach, ten chochlik drukarski

Do artykułu wstępnego pt. „Schorzenia i niedorosty polskiej spółdzielczości na Pomorzu” w nr. wczorajszym naszego pisma zakradł się przykre błąd drukarski niekształcający intencje piszącego.

Zamiast:

„tu traktować będziemy zatroskani o najwyższych dobrach polskiej gromady, o najświętszym interesie kraju który swą niepodległość, swą niezawisłość ekonomiczną z taką nieufnością gruntuje na ziemi, której Gdynia jest syntezą i symbolem” — powinno być oczywiście: „— z taką ułonością”.

SPORT I WYCHOWANIE FIZYCZNE

dodatek tygodniowy

Nieudały mecz lekkoatletyczny

5-ciu miast pomorskich wygrywa Bydgoszcz

Mistrzostwa lekkoatletyczne Polski juniorów — Gąsowski w Bydgoszczy

Wczoraj odbyła się w Bydgoszczy wielka impreza sportowa, w skład której wchodziły mistrzostwa lekkoatletyczne Polski juniorów, zawody lekkoatletyczne 5-ciu miast pomorskich: **Bydgoszcz—Gdynia—Grudziądz—Inowrocław—Toruń** oraz mecz piłkarski **Polonia (Bydgoszcz) — Unia (Tczew)**.

Impreza ta zawiązała pod względem organizacyjnym. Na boisku panował wielki chaos. Tu kopali w piłą — na bieżni odbywał się bieg juniorów — na skoczniach znów skakali zawodnicy 5-ciu miast, na czym ucierpiała publiczność, rozpraszając uwagę. Na boisku i bieżniach kręciła się masa widzów i... publiczności.

Wszystkie konkurencje nawet piłka nożna kończyły się przy zupełnych ciemnościach.

Organizatorzy chcieli widzom dać za dużo emocji naraz i w rezultacie wielkie fiasko.

Jasną stroną imprezy był niespodziewany start nowej chluby polskiej lekkiej atletyki **Gąsowskiego**, który startował poza konkursem w zawodach 5-ciu miast. Obok Gąsowskiego startowali jeszcze jako goście reprezentant **Polski K. Hofman** (AZS Poznań) i **Mulak** (Skra Warszawa).

Najciekawszą imprezą był 5-cio mecz miast pomorskich. Niestety, jak to przewidywaliśmy, turniej ten odbył się w nieprzyjemnej atmosferze machinacji przy zielonym stoliku.

Przed rozpoczęciem zawodów speaker mgr. Zakrzewski ogłosił, że reprezentacje Grudziądza i Torunia wycofały się z meczu jako protest przeciw nieuprawnionemu startowi zawodników reprezentacji Bydgoszczy: **dr. Klemczaka**, **Kaszubowskiego** i **Balcerowiaka**.

Później jednak miasta te wzięły udział w zawodach na życzenie przedstawiciela Państw. Urzędu WF. p. plk. dypl. **Mazurkiewicza**.

Sprawę tę ze względów technicznych szerzej omówimy w jutrzejszym numerze. Najbardziej jednak obiektywny miłośnik sportu musi przyznać, że coś tu w państwie duńskim się zepsuło... Regulamin zawodów został wyraźnie ułożony na korzyść Bydgoszczy — to przyzna każdy laik.

Spotkanie ostatecznie wygrała Bydgoszcz 70 pkt., 2) Grudziądz 67 pkt., 3) Toruń 56 pkt., 4) Gdynia 38 pkt., 5) Inowrocław.

Po za konkursem startował na dystansie 800 m. **Gąsowski** (Orleń — Dęblin) uzyskując czas 1:56 oraz w skoku w dal **Hoffmann** Karol (AZS Poznań), który skoczył 7,05 m.

Pozostałe wyniki były następujące: **110 m przez płotki** — w konkurencji tej **Dunecki** Toruń przybył do mety pierwszy mając doskonały czas 15,6 (nowy rekord Pomorza) — jednak za przewrócenie kilku płotków został zdyskwalifikowany razem z **Kaszubowskim**, który zajął 2-gie miejsce. **Libert** Grudziądz, który zajął dalsze miejsce, w konkurencji 1 miejsce.

Kula — **Krueger** (Toruń) 12,90, 2) **Eipert** (Gr.) 12,57, 3) **Ratajczak** Gdynia) 10,99.

100 m — **Dunecki** (Toruń) 10,9, 2) **Stanisławski** (Gr.) (11,3), 3) **Balcerowiak** (B.) 11,3.

800 m — **Tietze** (B.) 2,03,1 co stanowi nowy rekord Pomorza nie pokonany dotychczas od lat siedmiu.

W konkurencji tej startowali poza konkursem **Gąsowski** 1,56 oraz **Mulak** (Skra Warszawa) 2,03. Od startu prowadził **Gąsowski**, za nim **Mulak** i **Tietze**. Po 400 m

Zawody pływackie dla młodzieży w Grudziądzu

W miejskim basenie pływackim w Grudziądzu odbyły się zawody dla młodzieży szkół powszechnych w których wzięło udział 282 chłopców i dziewcząt w wieku do lat 14.

Pierwsze miejsca w poszczególnych konkurencjach zajęli: Dziewczeta do lat 12: — 20 m. stylem dowolnym **Stawicka** w czasie 21 sek. Dziewczeta do lat 12 — 50 m styl. dow. **Kunicka** 1 min. Dziewczeta do lat 14 50 m. styl. dow. **Langowska** 59,2 sek. Chłopcy do lat 10; 20 m. st. dow. **Wiśniewski** 15,2. Chłopcy do lat 12; 50 m. st. dow. **Brzuszkiewicz** 48 sek. Chłopcy do lat 14; 50 styl. dow. **Heller** 43 sek.

Gryf remisuje w Poznaniu

Wczoraj toruński Gryf w ramach jubileuszu 15-lecia KS „Korona” w Poznaniu zremisował mecz towarzyski w piłkę nożną z drugą — jubilatem remisując 3:3. Do przerwy 2:1 dla Gryfu. Bramki strzelili **Ziółkowski** dwie i **Wyczyński** z karnego.

Gąsowski ucieka i wygrywa, mając 30 m przewagi. Na ost. prostej **Tietze** dochodzi **Mulaka** jednak brakowało mu półtora metra na finiszu do pokonania doskonałego **Mulaka**.

Tyczka — **Klemczak** (Bydg.) 3,60, 2) **Kalinowski** (Gr.) 3,20, 3) **Ratajczak** (Gdynia) 2,90.

Młot — **Kiełpikowski** (Bydg.) 39,55, 2) **Zieliński** (Gr.).

400 m — **Koccon** (Bydg.) 54,2, 2) **Chalas** (Gdy.), 3) **Neubauer** (Gr.).

Dysk — **Zieliński** (Grudziądz) 37,25, 2) **Chyłok** (Gdy) 33,42, 3) **Skowroński** (B.).

Skok w dal — **Kaszubowski** (Bydg.) 6,71 (reord Pomorza), 2) **Barczak** (In) 6,26.

5000 — **Drogokupiec** (Toruń) 15,44,1 (reord Pomorza) przed **Szymańskim** (Bydg.) 16,37. **Drogokupiec** udowodnił o swej wielkiej klasie.

Trójskok — **Kaszubowski** (Bydg) 13,28,

Mistrzostwa Polski juniorów

Poziom mistrzostw sprawił miłą niespodziankę. Okazało się, że dużo mamy obiecującego narybku i to w każdej niemal konkurencji. Jeżeli chodzi o rewelacje, to okazali się nimi: **Omarški** KPW. Poznań, który na 100 m miał w przedbiegu 11,2 oraz skoczył w dal 6,45 ze sprinterów **Orlewicz** (Pogoń Lwów) oraz **Edward** (AZS Lwów).

Wyniki:
Kula — **Rajewski** KSM. Poznań 13,30
Skok w dal — **Omarški** KPW. Pozn. 6,45

2) **Bielicki** (Gr) 13,27, 3) **Drzycimski** (T.) 12,52.

Oszczep — **Mikrut** Fr. (Bydg) 55,94, 2) **Zwirak** (T) 52,60, 3) **Kalinowski** (Gr) 52,30.

Skok w zwyż: 1) **Kalinowski** (Gr) 1,82, 2) **Drzycimski** (T) 1,77, 3) **Mathea** (Bydg.) 1,66. **K. Hofman** skoczył tylko 1,79.

Sztafeta 4 razy 100 — Zwyciężył **Toruń** przed **Bydgoszczą** i **Inowrocławiem**. Czas **Torunia** 45,3. Sztafeta **Torunia** wygrała przez wspaniały bieg **Duneckiego** na ost. zmianie.

Sztafeta szwedzka: 1) **Grudziądz** 2,08,3. Poza konkursem zwyciężyła sztafeta kombinowana, w której biegł **Gąsowski**, **Karel Hofman**, **dr. Klemczak** i **Mulak**.

Zawodom przyglądali się p. gen. **W. Thommée**, kmd. Okr. Urzędu WF p. plk. **Mazurkiewicz**, wiceprez. m. Bydgoszczy p. dr. **Nawrowski**, który powitał zawodników imieniem miasta, dyr. **Matuszewski** i inni.

Tyczka — **Klausner** Union-Touring Łódź 3,10

200 przez pł. — **Edward** AZS. Lwów 28,3

100 m — **Omarški** KPW. Poznań 11,5

400 m — **Orlewicz** AZS. Lwów i **Edward** Pogoń Lwów w równym czasie 54,6

1500 — **Orłowski** 4,58,7

Skok w zwyż — **Prusak** Warszawa 173 cm

Dysk — **Tutlewski** Sokół Grud. 49,89

Oszczep — **Rybański** AZS. Poznań 53,55

Sztafeta 4x100 — **Sokół** Bydgoszcz 49,8.

Nowi piloci turystyki

Zdjęcie nasze przedstawia wręczanie świadectw pierwszej grupie pilotów turystycznych, w nowootwartej szkole pilotażu motorowego w Masłowie pod Kielcami.

Ignaczak wygrywa pierwszy etap wyścigu kolarskiego dookoła Węgier

Budapeszt. (PAT) W sobotę rozpoczął się w Budapeszcie międzynarodowy wyścig kolarski dookoła Węgier. W wyścigu startują reprezentacje Węgier, Polski, Rumunii i Austrii, a indywidualnie zawodnicy belgijscy i holenderscy. W skład drużyny polskiej wchodzi: **Ignaczak**, **Moczulski**, **Napieła** i **Wasilewski**. Wyścig trwać będzie do 8-go bm.

W sobotę uczestnicy wyścigu wystartowali z Budapesztu do Szeged. Przez cały czas prawie do mety zawodnicy jechali w zwartej grupie. Na ostatnich metrach przed metą rozegrała się interesująca walka między **Ignaczakiem** i **Węgrami**, w wyniku której **Ignaczak** przyszedł o pół koła pierwszy do mety w czasie 4 g. 16 m. 10 s.

II ETAP WYŚCIGU KOLARSKIEGO DOOKOŁA WĘGIER

W niedzielę odbył się drugi etap między narodowego wyścigu kolarskiego dookoła Węgier na trasie Szeged — Debreczyn. W czołowej grupie znajdował się przez cały czas **Ignaczak** zwycięzca pierwszego etapu. Na 20 km przed metą Polak dwukrotnie musiał zmieniać gumy i w rezultacie spadł na dalsze miejsce. Etap wygrał **Węgier Liszky** w czasie 8:36:50.

W ogólnej klasyfikacji wyścigu prowadzi Rumun **Tudose** w czasie 12:53:00 sek.

W klasyfikacji drużynowej na pierwsze miejsce wysunęła się Polska.

Pomorska klasa A

Fama niepokonalności „Ciszewskiego” przysła

TKS Wygrywa z KS „Ciszewskim”

W dniu wczorajszym odbył się w Toruniu mecz piłkarski o mistrzostwo Pomorza pomiędzy **KS Ciszewski** Bydgoszcz i **TKS 29** Po ładnej i wyrównanej grze zwyciężyli toruńczycy w stosunku 3:2 (2:1). Bramki dla zwycięzców zdobyli **Grajkowski**, **Duchnicki** i **Kowalski**. Zawody prowadziły dobrze p. **Włoch** z **Tczewa**. Widzów około 1000.

SLABY MECZ W BYDGOSZCZY UNIA TCZEW — POLONIA BYDGOSZCZ 1:0.

Wczoraj w Bydgoszczy odbył się na stadionie miejskim równocześnie z zawodami o mistrzostwo lekkoatletyczne Polski juniorów oraz meczu lekkoatlet. 5-ciu miast pomorskich — mecz o mistrzostwo pomorskiej klasy A między miejscową **Polonią** a **Unią**

tczewską. Po nieciekawej grze, stojącej na niskim poziomie wygrała **Unia** 1:0 (1:0).

BALTYK GDYŃSKI GROMI WKS INOWROCLAW

Wczoraj w Gdyni w meczu o mistrzostwo pomorskiej klasy A **Baltyk** pokonał wysoko **WKS Inowrocław** w stosunku 6:1 (2:0).

O wejście do klasy A

RKS MNISZEK BIJE GOPLANIE

Wczoraj odbył się na boisku garnizonowym w Grudziądzu mecz piłki nożnej o wejście do klasy A pomiędzy **KS Gopłania** Inowrocław i **RKS Mniszek**. Mecz zakończył się zwycięstwem **RKS Mniszek** w stosunku 7:0 (2:0). Sędziował p. **Osmański** z **Torunia**. Publiczności około 800 osób.

Piłka nożna

RUCH GROMI GARBARNIE

Na stadionie Ruchu w Wielkich Hajdukach odbył się mecz ligowy **Ruch — Garbarnia**, zakończony wysokim zwycięstwem gospodarzy 8:1 (6:0).

Drużyna Ruchu miała przez cały czas wielką przewagę. Goście wogóle nie dochodzili do głosu, szczególnie w pierwszej połowie. W drużynie Ruchu, grającej dobrze, specjalny pech prześladował **Wilimowski** go, któremu żadna akcja się nie udawała. Łupem bramek podzielili się **Petek** 3. **Piechoczek** 3. **Wilimowski** i **Dziwisz** 1. Dla gości honorowy punkt zdobył **Riesner**.

LKS BIJE LEADERA LIGI AKS 2:0

Mecz o mistrzostwo Ligi pomiędzy **LKS** a **AKS** zakończył się nieoczekiwanym ale w pełni zasłużonym zwycięstwem **LKS** w stosunku 2:0 (0:0). Walka między **leaderem** Ligi **AKS** a ostatnim w tabeli **LKS** była wyjątkowo emocjonująca ze względu na wysoką stawkę o jaką się toczyła. Tym razem **LKS** zgrał doskonale, z dużą ofiarnością i bojowością. O przewadze **LKS** świadczy stosunek rogów 14:3.

SENSACYJNE ZWYCIĘSTWO POGONI NAD WARTĄ

We Lwowie rozegrany został w niedzielę mecz ligowy między **Wartą** i **Pogonią**. Sensacyjne zwycięstwo odniosła **Pogoń** w stosunku 6:0 (3:0). Mecz toczył się w atmosferze nie zwykłej zaciętości, która niekiedy przybierała bardzo niewłaściwe formy, doprowadzając w końcu do przesadnie ostrej gry. Ofiarą jej padła przede wszystkim **Warta** która jeszcze w pierwszej połowie utraciła **Szerfkego**, a po przerwie obu obrońców **Twórza** i **Bolthego**, kończąc w rezultacie mecz w osiemkę. **Pogoń** była w zasadzie lepsza i przewaga jej okazała się jeszcze w tym okresie kiedy **Warta** grała w komplecie. W drużynie lwowskiej pierwszorzędną formę wykazał tym razem **Matyas II**, strzelając ko lejno 5 bramek. Szósty punkt zdobył **Zimmer**.

CRACOVIA BIJE WISŁĘ

Derby piłkarskie **Krakowa** mecz ligowy **Cracovia — Wisła** zakończył się po emocjonującej grze szczęśliwym zwycięstwem **Cracovii** w stos. 1:0 (0:0).

W pierwszej połowie bramkarz **Madejski** broniąc strzał napastnika **Cracovii** **Zemba** czyńskiego został tak dotkliwie kopnięty w głowę w chwili robinzonady, że musiano go odwieźć do szpitala. Rolę bramkarza przejął napastnik **Habowski**, lecz po chwili zaczął bronić rezerwowo **Jurewicz**, który zupełnie dobrze wywiązał się ze swego zadania. Utrata bramkarza wpłynęła jednak do prymująco na drużynę „Wisły”.

CRACOVIA OBEJMUJE ZNOWU PROWADZENIE TABELI

Niedzielne mecze o mistrzostwo Ligi wprowadziły liczne zmiany w układzie sił **Klęska** **AKS** przy równoczesnym zwycięstwie **Cracovii** spowodowały, że **Cracovia** objęła znowu prowadzenie tabeli.

1) **Cracovia**; 2) **AKS**; 3) **Ruch**; 4) **Wisła**; 5) **Warta**; 6) **Pogoń**; 7) **LKS**; 8) **Warszawianka**; 9) **Garbarnia**; 10) **Dąb**.

O wejście do Ligi

BEZAPELACYJNE ZWYCIĘSTWO POŁONII NAD UNIA

W Warszawie w meczu o wejście do Ligi **Polonia** stoleczna odniosła zdecydowane zwycięstwo nad **lubelską Unią** w stosunku 6:0 (2:0). **Polonia** ma wszelkie szanse wejścia do Ligi. Jest to jedyna drużyna, która w rozgrywkach finałowych dotychczas nie straciła ani jednego punktu.

ŚMIGŁY BIJE BRYGADĘ

Rozegrany w Wilnie mecz o wejście do Ligi pomiędzy **Śmigłymi** a **Brygadą** zakończył się zwycięstwem drużyny wileńskiej 5:1 (3:0).

W TABELI PROWADZI BEZAPELACYJNIE POLONIA

Po niedzielnych walkach stan tabeli w grupie finałowej o wejście do Ligi przedstawia się następująco:

1) **Polonia** gier 3 pkt. 6:0 st. br. 10:1; 2) **Śmigły** gier 3 pkt. 4:2 st. br. 6:2; 3) **Brygada** gier 3 pkt. 2:4 st. br. 5:9; 4) **Unia** gier pkt. 0:6 st. br. 1:10.

KEPEL WICEMISTRZEM SEKWANY

Wioślarz polski **Jerzy Kepel** startował w niedzielę na **Sekwanie** w wyścigu jedynki o puchar **Paryża** i zajął drugie miejsce za **mistrzem Francji Faurinem**. Walka właściwie od samego początku do końca toczyła się pomiędzy **Keplem** i **Faurinem** i przez cały niemal czas była równa i ogromnie emocjonująca. Dopiero przy samej mecie **Faurin** z niezwykłym wysiłkiem zdołał wysunąć swoją łódź dobiegając do mety na jeden metr przed **Keplem**.

Jeszcze o robotach, finansowanych przez Fundusz Pracy

Jasne punkty na ponurym tle kryzysowym

Wycieczka, opromieniona optymizmem i nadzieją w lepszą przyszłość

1) Grupa dziennikarzy warszawskich w Toruniu na ul. Traugutta, zwiedza roboty, wykonywane przy umacnianiu stoków nadwiślańskich. 2) Budowa magistratu wodociągowej w Toruniu na przestrzeni 5-ciu km od portu drzewnego do miasta.

(Dokończenie).

Niezwykle miłym finałem wycieczki był pobyt w ogródkach działkowych na Bielanych.

Pękate cielsko autobusu z trudem wtoczyło się przez jedną z bram w ogrodzenie, otaczającym cały teren ogródków działkowych im. Jana Sobieskiego. Jak gdyby był ciałem obcym na tym skrawku, gdzie — rzekłbyś — realizuje się idea „powrotu do natury”.

W blaskach słońca skąpana roztoczyła się przed nami znaczna połać ziemi, podzielona na małe ogródki z altanami lub domkami. Wszędzie radosne barwy kwiatów zieleni drzew, rumieńce dojrzewającego owocu. Idziemy przez to jakby samodzielne miasteczko domków i altan. Naprzeciw nas wybiega wielka gromada dzieci prowadzona przez starszych, z wiązkami kwiatów. To dzieci działkowców które wychowują się z dala od bruku miejskiego wśród życiodajnego tchnienia przyrody. Twarze ich rumiane i zdrowe, jak jabłka na drzewach. Każdy uczestnik wycieczki otrzymuje z rąk dzieci bukiet kwiecia, dar ogródków.

Prezes Towarzystwa Ogródków Działkowych im. Jana Sobieskiego w Toruniu, p. Milewski, ogorzały i krzepki mężczyzna, jest entuzjastą idei, reprezentowanej przez organizację. On i jego rodzina, kochają swoją działkę i tutaj spędzają najpiękniejsze chwile swego życia. Pan prezes chce pokazać wycieczkowiczom najmłodszego działkowca, który urodził się w ogródku działkowym. Jest w wózeczku, gdyż jeszcze nie umie chodzić. Maleństwo uśmiecha się do zebranych rumianą buzią...

Komunikacja, oczywiście piesza, w tym miasteczku — ogrodzie odbywa się wąskimi uliczkami. Spacerując po uliczkach: dziennikarze warszawscy podziwiają zagospodarowane intensywnie ogródki i samą instytucję ogródków działkowych: która w b. Kongresówce nie jest jeszcze tak popularna.

Docieramy do szataś, gdzie znajduje się sklep spożywczy i otwarta z jednej strony sala zebrań. Gościnnie prezes p. Milewski zaprasza gości do zastawionych stołów na posiłek. Oprócz pieczywa — wszystko inne to produkty działkowców: pomidory, ogórki i t. p. Podczas spożywania smacznego posiłku dowiadujemy się, że na bielańskich ogródkach działkowych żyje **niemala społeczność w znakomitej harmonii i zgodzie mimo różnicy stanowisk społecznych**. Są tam „burżuazy” i „proletariusze”, kupcy, emeryci, urzędnicy, oficerowie i bezrobotni. Mimo to panuje wśród ogródkarzy duch ściśle związanej gromady, cieszącej się wspólnie słońcem, powietrzem, spokojem i darami matki — ziemi.

Nie poddawać się bez walki

Kiedy siły Cię opuszczają, stajesz się mniej odpornym, mniej energicznym — pamiętaj o Ovomaltynie. Ovomaltyna — siła i energiotwórcza odżywka — stworzy i uzupełni to co organizm stracił wskutek przepracowania lub choroby. Ovomaltyna nigdy nie zawodzi; w zdumiewająco krótkim czasie przywróci świeżość, sprężystość i chęć do pracy.

Niestety krótko trwa nasz pobyt w tym czarownym królestwie ogródków. Już czas wracać. P. prezes Milewski żałuje, że tak krótko oglądaliśmy działki, że nie napatrzyliśmy się do syta temu sielankowemu ustroniu. Potem jeszcze raz mówi o rezultatach pracy działkowców, o powabach życia na działce, o tym, że teren ogródków działkowych na Bielanych otoczony jest z trzech stron lasami i stanowi najwyższy punkt Torunia i t. p.

A gdy autobus rusza z miejsca ten entuzjasta akcji ogródków działkowych woła na pożegnanie:

— Niech panowie napiszą o naszych ogródkach i zwrócą uwagę społeczeństwa i władzę na tę bajeczną formę leczenia bólączek społecznych. Panów z Torunia zaś proszę, by przybyli na naszą doroczną zabawę dożynkową w nadchodzącą niedzielę.

Przyrzekliśmy, że przyjdziemy.

Studiuj w Gdańsku!

Politechnika Gdańska — Warunki przyjęcia i studiów

„Bratnia Pomoc” Zrzeszenie Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej podaje do wiadomości maturzystom, że wpisy na wszystkie wydziały politechniki gdańskiej rozpoczynają się od 1 bm. i będą trwać do 5 października br.

Politechnika Gdańska obejmuje następujące fakultety techniczne:

I. Ogólny z Wydziałami: Matematyczno-Fizycznym i Chemicznym. II. Budowlany z Wydziałami: Architektury i Inżynierii Lądowej i Wodnej. III. Budowy maszyn, elektrotechniki i okrętowo - lotniczy z Wydziałami: Budowy maszyn, elektrotechnicznej i okrętowo - lotniczy z następującymi kierunkami specjalizacji: a) budowy kadłubów okrętowych, b) budowy maszyn okrętowych, c) elektrotechniki okrętowej, d) lotniczy.

Politechnika Gdańska przyjmuje maturzystów z gimnazjów wszelkich typów tak państwowych jak i prywatnych, posiadają-

cych prawa państwowe bez żadnych egzaminów wstępnych. Językiem wykładowym jest język niemiecki.

Przy zapisywaniu się na politechnikę po średniczy Zarząd „Bratniej Pomocy”.

Koleżdy przybywający do Gdańska, celem składania papierów, otrzymują na przeciąg krótkiego czasu pomieszczenie w Domu Akademickim; winni jednak poprzednio zawiadomić „Bratnią Pomoc” o swym przyjeździe.

Przy przekraczaniu granicy polsko-gdańskiej należy mieć dowód osobisty z poświadczeniem obywatelstwa.

Na życzenie „Bratnia Pomoc” udziela dokładnych informacji i przesyła szczegółowy program politechniki gdańskiej po otrzymaniu przesłania w znaczkach pocztowych 1,— zł. pod adresem Zarządu „Bratniej Pomocy” Z.S.P.P.G. Gdańsk-Wrzeszcz, Heeresanger 11.

Polskie nasiona na Targach w Królewcu

Przy stoisku firmy B. Hozakowskiego z Torunia na Targach w Królewcu zatrzymała się grupa przedstawicieli władz niemieckich i polskich, którym p. konsul Hozakowski demonstrował wysokowartościowe nasiona przeznaczone na eksport.

Stoją od lewej ku prawej pp. dyr. Targów Jones, minister Funk, nadprez. prowincji Koch, ambasador R. P. w Berlinie

Lipski, nadburmistrz Królewca de Will, kupiec Walter Scherwitz.

Wobec tego, że Niemcy w nasiennictwie nie są samowystarczalne, muszą sprowadzać nasiona z zagranicy, w tym i z Polski. Z całym więc zainteresowaniem oglądali eksponaty polskiej firmy, nie skąpiąc swych zamówień.

Poznajmy naszą Ziemię Pomorską

W ramach programu „Dni Propagandy Estetyki Miast” w Grudziądzu, zostanie zorganizowana wycieczka do Niedźwiedzia posiadającego wspaniałe muzeum Ziemi Pomorskiej oraz przepiękny park francuski urządzony na wzór słynnych ogrodów w Schoenbrunnie. W wycieczce tej poza przyjezdnymi gośćmi mogą wziąć udział również obywatele miasta Grudziądza, pragnący zwiedzić tę tak piękną i ciekawą miejscowość, zwłaszcza na podkreślenie zasług wspomnianego muzeum Ziemi Pomorskiej, posiadające nader cenne i rzadkie okazy.

Sekcja Turystyczna „Dni” organizująca powyższą wycieczkę skalkulowała tak niskie ceny, że nawet niezbyt bogaci będą mogli sobie na nią pozwolić. Termin i miejsce zgłaszania uczestnictwa podamy w najbliższym numerze.

„Dar Pomorza” popłynie do Brazylii

W połowie września r. b. opuszcza port gdyński statek szkolny Państwowej Szkoły Morskiej „Dar Pomorza”.

„Dar Pomorza” odbędzie tym razem 7-miesięczną podróż ćwiczebną z uczniami Państw. Szkoły Morskiej. Podczas rejsu statek zawinie do portów Casablanki, wyspy Zielonego Przylądku i Brazylii. W drodze powrotnej „Dar Pomorza” zwiedzi wyspy Antyle, oraz Haiti i Kubę

Ludowe szkoły rolnicze rozwijają się

Wobec coraz większego napływu naszej młodzieży do szkół rolniczych, liczba ich w Polsce wzrasta z roku na rok. W ubiegłym roku szkolnym na terenie Polski znajdowało się ogółem 151 ludowych szkół rolniczych wobec 145 w roku 1935/36. Z liczby tej przypada na szkoły samorządowe 55, na prywatne 53, oraz na państwowe — 43. Ogółem do ludowych szkół rolniczych uczęszczało w roku ubiegłym 5.817 uczniów, w tym 3.921 chłopców i 1.896 dziewcząt.

Najwięcej szkół rolniczych w ubiegłym roku szkolnym znajdowało się na terenie województwa poznańskiego, mianowicie 21 zakładów, do których uczęszczało 964 uczniów. W woj. warszawskim istniało 16 szkół roln., w których pobierało naukę 673 uczniów, w lubelskim 14 (592 uczniów), w wotyńskim 11 szkół (456 uczniów). W pozostałych województwach liczba ludowych szkół rolniczych wynosiła mniej niż po 10 zakładów.

Jeśli chodzi o kategorie szkół, w roku szkolnym 1936/37 istniało na terenie Polski 36 szkół przysposobienia rolnego, 39 przysposobienia gospodyń wiejskich, oraz 76 ludowych szkół rolniczych.

Coraz więcej dzieci umiera u nas

Okazuje się, że ciągle jeszcze za mało dbamy o niemowlęta. Z odpowiedniej statystyki na rok 1936 wynika, że prawie we wszystkich ważniejszych państwach na świecie nastąpił spadek śmiertelności niemowląt, w Polsce natomiast nie tylko, że nie obniżył się on ale nawet wzrósł bardzo niepokojąco, bo z 127 w roku 1935 na 141 w roku 1936.

Zasadniczo w śmiertelności niemowląt przodują w dalszym ciągu Rumunia (17,5) i Bułgaria (14,3), ale podczas gdy państwa te wykazują w tym kierunku poprawę, to w Polsce sytuacja, jak już wspomnieliśmy, znacznie pogorszyła się.

Najniższym odsetkiem śmiertelności cieszy się Holandia (3,9) i Anglia (5,9).

Sowiety wyprzedzą klejnoty ze skarbca carskiego

Rząd sowiecki przeznaczył na sprzedaż zagranicą dalszą partię klejnotów z rosyjskiego skarbcza cesarskiego. Wartość klejnotów oceniana jest na wiele milionów rubli. Waga kasetki, w której umieszczono przeznaczone na sprzedaż kosztowności, wynosi 10 kg.

Krwawe rozruchy o... wodę

Casablanka (PAT). Na skutek panującej suszy w Meknesz władze zarządziły wydawanie ściśle ograniczonych racyj wody ludności. Na tym tle ludność tutejsza, podburzona przez agitatorów, urządziła manifestację w czasie której doszło do starcia z policją. Siły policyjne nie wystarczały do przywrócenia porządku, wobec czego wezwano oddziały wojskowe. Rozagitowany tłum zaatakował wojsko. Po kilku salwach demonstranci rozbiegli się i sytuacja została opanowana. Na placu pozostało 15 zabitych i 50 rannych. Policja przeprowadziła szereg aresztowań. Stwierdzono, iż z tłumy strzelano zarówno do policji, jak i do wojska.

Dzień w Toruniu

Poniedziałek, dnia 6 września

— **Osobiste.** W artykule „Pielgrzymka” z dnia 4 bm. nr. 106 pt.: „Sprawa wicedyrektora Cukrowni w Pelplinie” jest pełno kłamstw i oszczerstw i dlatego sprawę skierowałem do Sądu.

(—) Antoni Czerwiński, Pelplin.

— **Uwaga Właścicieli Nieruchomości.** Zarząd Stow. Właścicieli Nieruchomości w Toruniu wzywa po raz wtóry wszystkich zainteresowanych właścicieli domów, by we własnym interesie dostarczyli niezwłocznie odnośne dane w sprawie nieruchomości zagrożonych przetargiem przymus, próżnostojących lokali, oraz niepełnienia komornego przez bezrobotnych lokatorów. Wszelkie informacje w biurze Stowarzyszenia, ul. Św. Ducha 14. 6091

— **Nadzwyczajne plenarne posiedzenie zarządu okręgu pomorskiego Związku Młynarzy Rezerwy** odbędzie się dnia 7 bm. o godz. 17,30 we własnym lokalu przy ul. Pod murnej nr. 78. Ze względu na bardzo ważny porządek obrad, przybycie członków jest nieodzowne.

— **Do wioślarzy — seniorów!** Zebranie Zarządu Toruńskiego Klubu Wioślarskiego, odbędzie się w poniedziałek, dnia 6 września 1937 r. o godz. 19,15 w Dworze Artusa. Obecność wszystkich członków Zarządu z uwagi na wyjątkową ważność, mających być omawianych spraw — bezwzględnie obowiązkowa. — Za Zarząd: Szyrbicki — sekretarz.

Do ondulacji trwałej

zamawia szczególnie wybredna Pani kolejkę pod nr. tel. 27-26

5031 **KANT, Podgórz-Toruń**
v s a vis kościoła.

Zebranie Straży Pożarnej „Tydzień Strażacki”

W ub. czwartek o godz. 20 w świetlicy własnej odbyło się zwyczajne miesięczne zebranie OSP pod przewodnictwem prezesa p. Edmunda Schutza, sekretarza p. Józefa Nowaka. Po odczytaniu odezwy komitetu wykonawczego wojewódzkiego i pisma zarządu oddziału powiatowego w sprawie Tygodnia Strażackiego, który odbędzie się od 5 do 12 bm. i po obszernej dyskusji uchwalono przeprowadzić zbiórkę uliczną w dn. 5 i 12 sierpnia. Zarząd OSP Podgórz apeluje do całego obywatelstwa podgórskiego o składanie ofiar na cele strażackie. Zapisujcie się na członków. Składajcie ofiary i dobrowolne datki na sprzęt strażacki. Kto chce mieć dach nad głową niech popiera Ochotniczą Straż Ogniową. Praca strażaka jest bezinteresowna i ofiarna. Strażak przy ogniu broni mienia każdego obywatela. — Aby móc dobrze gasić pożar, strażak musi mieć dobry sprzęt strażacki.

Fundusze zebrane w czasie Tygodnia Strażackiego będą zużyte na zakup brakującego sprzętu strażackiego. Każdy obywatel miasta Podgórz złoży dobrowolną składkę na dobrobień sprzętu strażackiego. Nie odmawiajcie skromnej ofiary w czasie tygodnia strażackiego, na tak szlachetny cel jak obrona przed ogniem.

ESPLANADA

Dziś i codziennie
KONCERT W OGRODZIE
Przebojowy program wrześniowy.

Ze sportu

TORUŃ W MECZU TENISOWYM PRZEGRYWA Z PRUSAMI WSCHODNIMI 5:9.

W Marienburgu w Prusach Zachodnich odbył się w ub. niedzielę mecz tenisowy pomiędzy reprezentacjami Prus Zachodnich i Torunia. Zwyciężyły Prusy w stosunku 9:5.

CIEKAWA IMPREZA MOTOCYKLOWA
p. t. „Mistrzostwa turystyczne”.

Wczoraj odbyła się w Toruniu ciekawa impreza motocyklowa pt. „Mistrzostwa turystyczne Toruńskiego Klubu Motocyklowego Z. S.”. Zawody te polegały na regularnej jeździe na odcinku 30 km. O godz. 12,45 wystartował z N. Rynku pierwszy motocyklista w kierunku Czerniewic, następnie co 2 min. następni. Na 12 zawodników biorących udział w imprezie pierwsze miejsce zajął p. Bronisław Krauze z Torunia na 100 ccm DKW, 2) p. J. Wański na 500 ccm AJS, 3) p. Mustafowicz na 500 ccm BSA, 4) p. Wasilewski, 5) p. Rychert 6) p. W. Menke.

Po miłej zabawie w Czerniewicach, gdzie nastąpiło ogłoszenie wyników i rozdanie nagród wszyscy uczestnicy i liczni sympatycy wrócili do Torunia.

Wznowienie wieczorów dyskusyjnych Stow. Polsko-Francuskiego

Już w najbliższy wtorek, tj. dnia 7 bm. Stowarzyszenie Polsko-Francuskie w Toruniu wznawia swoje wieczory wtorkowe, które w latach ubiegłych, ze względu na swą wartość praktyczną cieszyły się tak wielką popularnością. Nawet w okresie urlopowym tj. od dnia 1 czerwca do dnia 31 września członkowie Stowarzyszenia wykorzystywali stale każdą okazję dla urzędzenia sobie przynajmniej raz w tygodniu pogawędki w języku francuskim. W roku bieżącym zainteresowanie biblioteką Stowarzyszenia wzrosło niewątpliwie, gdyż rząd francuski za pośrednictwem swego ambasadora w Warszawie p. Leona Noela zawiadomił zarząd Stowarzyszenia, iż przydziela bibliotece najnowsze dzieła literatury francuskiej na ogólną sumę 8000 franków. Zatem biblioteka Stowarzyszenia licząca już dziś ponad 1000 tomów, wzbogaci się nową partią cennych książek, na-

pisanych przeważnie przez najwybitniejszych pisarzy francuskich doby obecnej. Biblioteka ta, będąca podstawą kulturalnego rozwoju Stowarzyszenia mieści się w nowo odremontowanym lokalu własnym przy ul. Żeglarskiej 25, gdzie też odbywają się we wtorki o godz. 20 zebrania dyskusyjno-konwersacyjne.

W dniu 7 bm. wiceprezes Stowarzyszenia p. Adamska, jako pierwsza w obecnym sezonie, wygłosi niezwykle interesujący referat w języku francuskim pt. „Les ecrivains francais morts pour la patrie” (Pisarze francuscy polegli za ojczyznę). Prelegentka przedstawi sylwetki: wielkiego romantyka Paula Ackera, alzackiego marlarza Karola Pegny, który przepowiedział swą śmierć oraz autora głośnego utworu teatralnego pt. „L' Aiglon” (Orlątko), Edmunda Rostanda, który poległ za swą ojczyznę w dniu jej zwycięstwa w 1918 r.

Podaję do łaskawej wiadomości, PP. Obywateli, że dnia 4 bm. otworzyłem pierwszorzędną

Śniadalnię i restaurację

Lokal całkowicie odremontowany i nowo urządzony.

Gwarantuję za doskonale i smaczne podanie wszelkich potraw, przy czym nadmieniam, że zaangażowałem specjalnie cenionego warszawskiego mistrza sztuki kulinarnej.

Ceny niskie

Uprzejmie proszę o łaskawe poparcie mego przedsiębiorstwa.

Śniadalnia i Restauracja Hotelu „Trzy Korony” Toruń, St. Rynek 21.
Czesław Ruskowski 6064

Nowe „dzieci Muzy” zlatują...

Prastary nasz piękny gród przedłużył gościnę lata i przystroił się w najpiękniejsze refleksy słońca, złocąc nimi zaułki miasta, zieleni drzew i szklistą powierzchnię Wisły. Śliczny jest Toruń w pierwszych dniach jesieni. Tak śliczny, jakby chciał szturmować zjednać serca tych, którzy z różnych zakątków Polski zjechali w jego mury, aby tu żyć, pracować i z sercem wycharowywać siłą swych uczuć i talentów chwile Piękna, budzić Myśli, otaczać Marzeniem, Bajką, zapalać do Czynu, jednoczyć, zespalać, wznosić dążenia do gwiazd.

Teatr Ziemi Pomorskiej pod swoje skrzydła nową gromadkę „braci-artystów” z różnych krańców kraju sprowadził. A wszyscy oni przybyli na wezwanie p. dyr. Władysława Brackiego do pomorskiej placówki — ochotni i pełni zapału z radością jej niosąc swe siły, serca i talenty.

Tak więc publiczność pomorska w tym sezonie, prócz starych dobrych znajomych w osobach pp.: Brackich, Łukowskiej, Ma-

kowskiej, Piekarskiego, Ilcewicz, Cybulskiego i Surzyńskiego — zapozna się bliżej z pp.: Eleonorą i Wacławem Ścibor-Rylskimi z Wilna, z Kazimierą Szyszko-Bohuszówną i Alfredem Łodzińskim z Grodna; Ireną Ładosiówną artystką teatrów lwowskich, Adamem Rokossowskim z teatru Iwo Gala z Kalisza, Janem Kurrylą (Poznań) i Stanisławem Zwolińskim — młodym adeptem z teatrów lwowskich.

Reżyserię prowadzić będą: oprócz p. dyr. Brackiego, który obejmuje pieczę nad całością, pp.: Piekarski, Ścibor-Rylski, Ładosiówna i Małkowska.

Działem technicznym kierować będzie nadal p. inż. Witold Małkowski. Gościnie wystawiać będzie p. Pręczkowski, dyrektor warszawskiego „Ładu”.

Gromadka ta pełna chęci do pracy i zamiłowania do sztuki, stworzy ognia, które chy mocno i serdecznie zawiązały kontakt między Teatrem Ziemi Pomorskiej, a całą jego publicznością.

Odmłodził konia i dostał się za to do kozy

Karol Lorenc, rolnik z Zarośli Cienkich, kupił na jarmarku konia, a że nie znalazł go dobrze na koniach, został przez handlarza oszwabiony, a to w ten sposób, iż nabyty koń był znacznie starszy. Zrozpaczony Lorenc, którego specjalnie pech prześladował przy nabywaniu koni, postanowił konia sprzedać i aby ponownie nie stracić, odmłodził go, a mianowicie w dowódzie tożsamości zmienił datę urodzenia z r. 10 na 24. W ten sposób koń przewędrował z rąk do rąk u czterech nabywców i fałszerstwo wyszło na jaw dopiero u ostatniego, który chciał konia zameldować w gminie. Po nitce do kłębka doszły władze do pierwonabywcy, który dokumenty sfałszował i puścił konia „w kurs”. Pociągnięty do odpowiedzialności karnej za fałszowanie dokumentów, zasiadł w dniu 3 bm. na ławie oskarżonych w Sądzie Okręgowym wraz z nabywcami, którzy konia z rąk do rąk kupowali (a posiadzonymi o to, iż świadomie to czynili, korzystając z fałszowanego dokumentu).

Na rozprawie Lorenc przyznał się do fałszerstwa dat jak również świadomego użycia dokumentu, lecz oświadczył, że zrobił to, aby nie być stratnym. Lecz żałuje swego

czyni i przyrzeka poprawę. Czterej dalsi nabywcy nie przyznali się do świadomego używania sfałszowanego dokumentu, oświadczając, iż byli w najlepszej wierze o jego autentyczności.

Wobec przyznania się Lorenc, sąd skazał go za fałszerstwo dokumentu i zrobienie z niego użytku, na karę więzienia przez 6 miesięcy, pozostałych czterech oskarżonych uniewinnił.

Kurs bokserki w Toruniu

W dniu 10 września br. rozpocznie się w Toruniu kurs bokserki, organizowany przez Wojskowy Klub Sportowy „Gryf”.

Kurs trwać będzie do dnia 23 listopada, na zakończenie zaś odbędą się zawody bokserkie pierwszego kroku.

Zgłoszenia przyjmuje sekretariat WKS. Gryf. Dom Żołnierza, ul. Wola Zamkowa w godzinach od 18—20.

Wielka pielgrzymka do Lourdes via Paryż, Nicea, Padwa, Wenecja, Wiedeń.
Wycieczka morska do sztokholmu 8. 9.
Złota jesień na jasnym wybrzeżu — wydatne ulgi kolejowe.
Polskie Biuro Podróży „Orbis” Oddział w Toruniu, tel. 1376.

KALENDARZYK

Poniedziałek 6. 9. — Zachariasza.
Wtorek 7. 9. — Reginy.
Środa 8. 9. — Nar. N. M. P.

DYŻUR APTEK

W śródmieściu: „Centralna”, ul. Chełmińska Na Bydgoskim: Św. Anny, ul. Mickiewicza Na Mokrem: „Pod Łabędziem”, Kościuszki Na Jakubskim: „Nadwiślanka”, Lubicka.

AS	KINA	SWIT
Walc nad Nową	Królowa dżungli	
MARS	Dzieci szczęścia i Adieu	ARIA
Dorożkarz Nr. 13		

JUNOSZA-STĘPOWSKI
JAKO „CAR PAWEŁ I-SZY”.

Na zakończenie gościnnych występów świetnego artysty **Kazimierza Junoszy Stępowskiego** wystawioną zostanie w Teatrze Ziemi Pomorskiej w najbliższym czasie, bo już z końcem przyszłego tygodnia doskonała sztuka Mereżkowskiego „**Car Paweł I-szy**”. W sztuce tej odwarza Junosza-Stępowski rolę tytułową, zaliczani do najświetniejszych z jego kreacji.

„Car Paweł I-szy” jest widowiskiem scenicznym w 8-miu niezwykle barwnych obrazach, odwarzających nam na tle przepychu dworu carskiego walkę uciskanego ludu z tyranią samowładcy, zakończoną za mordowaniem zniechęconego ciemiężcy-ciele i powołaniem na tron syna jego Aleksandra.

W sztuce tej udział bierze cały zespół z nowczangażowanymi artystami w osobach pp.: Cybulski Ilcewicz, Piekarski, Surzyński, Ścibor-Rylski, Rokossowski, Zwoliński, Kurryła, Małkowska, Ładosiówna, Szyszko-Bohuszówna, Łukowska, Cybulska.

Wytrawna reżyseria p. A. Piekarskiego. piękne dekoracje p. Małkowskiego.

Kurs szybowcowy w Toruniu

W połowie września br. odbędzie się w Toruniu, organizowany przez Aeroklub Pomorski, kurs lotów szybowcowych holowniczych, w których weźmie udział ponad 20 kandydatów z Torunia i okolicy.

Kurs prowadzić będą kpt. Brzezina i kpt. Orzechowski. W dniu wczorajszym zaś rozpoczął się kurs szybowcowy kat. A. Kurs ten potrwa do dnia 7 bm. włącznie.

Z Urzędu Stanu Cywilnego

Do Księg Urzędu Stanu Cywilnego zapisano 4 dnia 4. września 1937 r.
Urodzenia: kowal Władysław Gładkowski, córka Olesława; robotnik Bartłomiej Sulecki, syn Stanisław; brukarz Antoni Olszewski, córka Felicja; kupiec Jusek Brona, syn Mojżesz.
Śluby: mechanik lotn. Józef Przybytkowski — Agata Majewska; brukarz Jan Michalski — Leokadia Koszuliniewicz.
Zgonów: nie zgłoszono.

Informator dla przyjezdnych

w Toruniu

Najlepsza okazja Kupna

Obiady. — Chcesz dobrze i tanio zjeść i wypić, idź do „Ula” — Szóroka 25. Zimne i gorące zakaśki. Piwa, wina, wódki i likiery. „Ula” — to miejsce spotkań wszystkich przyjezdnych. Tel. 13-60.

Najstarsza i pierwsza Polska Centrala Opieczna Franciszek Seidler, Rynek Staromiejski 16 (obok poczty) tel. 15-74. Dostawa dla kas chorych, klinik ocznych i dla wojska.

Pierwszorzędny Zakład Krawiecki Franciszek Seidler Toruń, Strumykowa 19 parter — wykonuje garderobę męską — damską podług najnowszych żurnali. Krój solidny. Firma Chrześcijańska.

Kino „ARIA”
telefon 21.63.
Ceny: balkon 1,00, parter 0,50 zł
Początek odczytania: 5,50 18,50,
w niedzielę: 2,50, 5,50 i 8,50.

Od poniedz. i Bajeczny podwójny program

Dzieci szczęścia

Doskonała komedia muzyczna.
W roli głównej:
LILIAN HARVEY
i **WILLY FRITSCH**

Adieu

Piękny film, który wzruszy wszystkich.
W roli gl.: Margaret Sullivan, James Steward i Ray Milland.

Zorganizowane społeczeństwo gdyńskie wobec wypadków szkolnych w Gdańsku

Delegaci związków i stowarzyszeń z Gdyni u p. ministra Chodackiego

Spółeczeństwo gdyńskie reaguje zazwyczaj bardzo głęboko na wszelkie wydarzenia na sąsiednim gruncie gdańskim, zwłaszcza gdy wydarzenia te w ten, czy inny sposób dotyczą praw społeczeństwa polskiego w Wolnym Mieście.

Ostatnie wypadki szkolne, a przede wszystkim represje zastosowane do polskiej diatwy szkolnej i jej rodziców przez organy władz gdańskich, poruszyły również silnie opinię publiczną w Gdyni — co znalazło swój wyraz w uchwałach organizacyj gdyńskich, ze związkami sfederowanymi na czele, aby wysłać specjalną delegację, składającą się z przedstawicieli całego zorganizowanego ogółu gdyńskiego do Komisarza Generalnego R. P. w Gdańsku p. ministra Chodackiego celem zmanifestowania swego stanowiska wobec wspomnianych wypadków.

Na audjencji u p. ministra Chodackiego w sobotę delegacja przedstawiła nastroje, jakie panują w społeczeństwie gdyńskim w związku z akcją władz gdańskich. Delegacja oświadczyła, że reprezentowane przez nią organizacje stawiają się do dyspozycji p. ministra jako reprezentanta Rządu Polskiego w Gdańsku i są gotowe każdej chwili poprzeć Polaków gdańskich w obronie ich słusznych praw.

Uwaga Strażacy! Z okazji „Tygodnia Strażackiego“

Dnia 6 bm. o godz. 18 przemawiać będzie przez radio p. inspektor St. Roszczyk. Dnia 8 bm. o godz. 18,10 przemawiać będzie prezes Rady Okręgu pan wicewojewoda Z. Szczepański.

Oba przemówienia będą miały charakter propagandowy, wobec czego prosimy wszystkich strażaków o zbiorowe wysłuchanie przemówień oraz zaproszenie do świetlic lub sal strażackich szeroki ogół społeczeństwa.

Ogródki działkowe we Włocławku

Doceniając wielkie znaczenie społeczne ogródków działkowych, zarząd miejski w Włocławku zapoczątkował akcję rozbudowy działek. W roku b. urządzono dopiero 39 ogródków, za które obecnie rozdano wiele premii. Jeszcze w roku bieżącym urządzonych zostanie dalszych 100 działek.

Napad szajki bandyckiej pod Tucholą

Ostatniej nocy do mieszkania 32-1. Albin Paulowej w Niemieckich Okoninach wtargnęło przez okno 6 zamaskowanych osobników, którzy steroryzowali gospodynię bronią żądali wydania gotówki. Klejty im odmówiła — przeszukali mieszkanie i zabrali 18 zł. Bandyści opuścili napadniętą zmykając nad ranem do lasu.

Białe krety

Uczniowie szkoły powszechnej w Czernikowie (pow. Lipno) upolowali dwa zupełnie białe krety, co bywa bardzo rzadkim wypadkiem. Zostały one wypchane i umieszczone w tamtejszej szkole.

Inowrocław

— **Uczenie pamięci twórcy Solanek.** — inicjator i założyciel „Towarzystwa Akcyjnego Eksploatacji Solanki Inowrocławskiej” które pobudowało pierwsze w Inowrocławiu zakłady kąpielowe, dr. Zygmunt Wilkoński, dotychczas nie został przez miasto, które mu zawdzięcza swój dobrobyt, na leżycie uczczony. Obecnie zarząd Zdrojowiska wspólnie ze związkiem lekarzy zdrojowych, powziął inicjatywę postawienia pomnika twórcy solanek. Pomnik dr. Z. Wilkońskiego stanął w parku solankowym i uroczyste odsłonięcie tego pomnika nastąpiło w niedzielę dnia 5 września br. Na uroczystość tę przybyli przedstawiciele władz i urzędów z Torunia, Poznania i Warszawy.

Brodnica

— **Włamania.** Do warsztatu stolarskiego przy ul. Mostowej 10 włamali się jacyś nieznani sprawcy i skradli rewer męski marki „Original Record” nr. fabr. 72745, własność p. Alfreda Lasse. Policja wszczęła poszukiwania za włamywaczami.

— **Towarzystwo Szerzenia Wiedzy Handlowej** zawiadamia swych członków, że w dniu 7 bm. o godz. 20-tej, odbędzie się walne zebranie w sali hotelu Polskiego. W razie nie przybycia dostatecznej ilości członków w pierwszym terminie, zebranie odbędzie się za upływie 15 minut.

Po audjencji u p. ministra Chodackiego, delegacja udała się do lokalu Gminy Polskiej — Związku Polaków, gdzie wyraziła w imieniu swych organizacyj uznanie dla stanowczej postawy obu organizacji polskich p. Budzyńskiego i p. Lenziona wobec gdańskich represyj szkolnych.

Weterani powstań narodowych do kapituły Krzyża i Medalu Niepodległości

Szereg kół Zw. Weteranów Powstań Narodowych, skupiającego w sobie wiele powstańców wielkopolskich oraz działaczy b. Straży Ludowych i tajnych organizacyj Pomorza powzięło ostatnio na swych zebraniach plenarnych uchwały zwrócone pod adresem Kapituły Krzyża i Medalu Niepodległości.

W uchwałach tych weterani przypominając swe zasługi, położone przy odbudowie granic Rzeczypospolitej zwracają uwagę, że Kapituła pomija ich w przyznawaniu odznaczeń, przeciw czemu protestują. Czyny bądź powstańców wielkopolskich bądź członków Straży Ludowych muszą być — jak oświadczył p. Premier Składkowski — traktowane na równi z zasługami

Wielki zjazd organizacji wiejskiej OZN w Krakowie

Kraków (PAT). W dniu wczorajszym w Krakowie odbył się zjazd organizacji wiejskiej OZN okręgu krakowskiego.

Uczestnicy zjazdu udali się po nabożeństwie o godz. 12 pochodem na Wawel, gdzie delegacja krakowiaków i górali w pięknych barwnych strojach ludowych na czele z sen. gen. Galicą i prezesem miejscowej organizacji wiejskiej OZN prof. Styrylskim złożyła u trumny Marszałka Józefa Piłsudskiego wspaniałą wieniec z dębowych liści

kwiatów oraz kłosów zboża, przewiązany wstęgami o barwach narodowych. Uczestnicy zaś pochodu przedefilowali w holdzie przed kryptą.

O godz. 13 w pięknie przybranej sali S. rego Teatru odbyło się zebranie organizacyjne przy udziale około 1000 osób, przybyłych ze wszystkich stron województwa.

Zjazd zagał prezes Styrylski, po czym zabrał głos sen. gen. Galica, wygłaszając przemówienie, wielokrotnie przerywane burzliwymi oklaskami. Po przemówieniu orkiestra odegrała „Pierwszą Brygadę“.

Drugi z kolei przemówił prof. Styrylski, prezes krakowskiej organizacji wiejskiej OZN.

Po przemówieniach przedstawiciele poszczególnych rejonów wiejskich gen. Galica odczytał listę nominacyjną członków rady okręgu organizacji wiejskiej OZN z prezesem Styrylskim, ten zaś listę prezesów i rad z całego województwa krakowskiego.

Na zakończenie zebrania uchwalili wysłać depesze hołdownicze do Pana Prezydenta RP., Marszałka Śmigłego Rydza, premiera gen. Sławoja Składkowskiego, płk. Adama Koca, pani Marszałkowej Piłsudskiej i szefa sztabu OZN płk. Kowalewskiego, po czym chóralnie odśpiewano „Boże coś Polskę“.

Programy radiowe

Poniedziałek, dnia 6 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”, 6.38 Gimnastyka, 6.38 Muzyka — płyty, 7.00 Dziennik poranny, 7.10 Muzyka — płyty, 8.00 Audycja dla szkół, 8.10—11.15 Przerwa, 11.15 Audycja dla szkół: „Jamboree” — audycja o Międzynarodowym Zlocie Harcerskim w Holandii — w wykonaniu uczestników zlotu, 11.40 Menuety — płyty, 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa, 12.03 Dziennik południowy, 12.15 „Zaopatrujmy siężarnię na zimą” — pogadanka dla gospodyń wiejskich — wygl. Barbara Piwowarówna, 12.25 Edward Elgar — płyty, 12.40 „Od warsztatu do warsztatu”: „Futro na zimą” — audycja w opracowaniu A. Czermińskiego (ze Lwowa), 13.00—15.45 Przerwa (patrz programy lokalne), 15.45 Wiadomości gospodarcze, 16.00 „Jak wytwarzamy prąd elektryczny” — audycja dla dzieci starszych w opracowaniu Stan. Karola Władyki (ze Lwowa), 16.15 Lekkie piosenki i utwory fortepianowe w wyk. Lucji Guzowskiej i Neli Korwin-Korotkiewiczówny (z Łodzi), 16.45 Jak podróżował dawniej Polacy — felieton — wygl. prof. dr. Kazimierz Hartleb (ze Lwowa), 17.00 Polska kapela ludowa Feliksa Dzierżanowskiego, 17.50 Nowe prądy w łowietwie — pogadanka — red. Walentego Garczyńskiego, 18.00 Skrzynka techniczna — red. Wacław Frenkiel, 18.10 Program na jutro, 18.15 Obce piosenki w wykonaniu polskich śpiewaków — płyty, 18.50 Pogadanka aktualna, 19.00 Miniaturowe kwartetowe (z Krakowa), 19.40 Pogadanka sportowa, 19.50 Wiadomości sportowe, 20.00 Koncert rozrywkowy (z Poznania), W przerwie ok. godz. 20.45 „Pan Tadeusz” — Adama Mickiewicza (fragment z Księgi I. — „Gospodarstwa”) — recyt. Stefan Jaracz, 22.00 Pieśni Tatarów wileńskich w oprac. Szezyfa Ajarowa i Zbigniewa Kopalki (z Wilna), Wykonawcy: Szezyf Ajarow i chór chłopięcy, 22.20 Pieśni Haydna, Schuberta i Schumana w wykonaniu Anieli Szlemińskiej, Przy fortep. prof. Ludwik Urstein, 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOSNIA POMORSKA

11.40 Menuety (płyty z Warszawy), 12.15 Zaopatrujmy siężarnię na zimą — pogadanka dla gospodyń wiejskich — wygl. Barbara Piwowarówna (z Warszawy), 12.25 Edward Elgar (płyty z Warszawy), 13.00 Koncert rozrywkowy — płyty, 15.00 Muzyka symfoniczna — płyty, 15.40 Wiadomości z Pomorza, 18.00 Pogadanka aktualna, 18.10 Wesola muzyczna — płyty, 18.40 Program na jutro, 18.45 Wiadomości sportowe z Pomorza, 23.00 Tańce i piosenki — płyty.

Wtorek, dnia 7 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”, 6.38 Gimnastyka, 6.38 Muzyka — płyty, 7.00 Dziennik poranny, 7.10 Muzyka — płyty, 8.00 Audycja dla szkół, 8.10—11.15 Przerwa, 11.15 Audycja dla szkół: „Czarodziejska lekcja” — słuchowisko Ewy Szeiburg-Zarembiny, 11.40 Giacomo Puccini: Fragment z op. „Madame Butterfly” — płyty, 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa, 12.03 Dziennik południowy, 12.15 Skrzynka rolnicza — inż. Wacław Tarkowski, 12.25 Mała Orkiestra P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego, 13.00 Przerwa (patrz programy lokalne), 15.45 Wiadomości gospodarcze, 16.00 „Podwieczorek pod lipą” — audycja słowno-muzyczna dla dzieci starszych w oprac. Wandy Achremiczewej (z Wilna), 16.20 Lekki koncert merytalny, 16.45 Góry Centralnej Polski — felieton — wygl. dr. Stanisław Leszczycki (z Krakowa), 17.00 Koncert Orkiestry Filharmonii Warszawskiej pod dyr. Józefa Ozimskiego z Ciecchocina (przez Toruń), 17.50 Aktualna pogadanka turystyczna, 18.00 Przegląd aktualności finansowo-gospodarczych, 18.10 Program na jutro, 18.15 W dniu święta Brazylii: I. Przemówienie, II. Muzyka — płyty, 18.45 Dialog, 18.50 Pogadanka aktualna, 19.00 „Willa do wynajęcia” — skecz Gabriela d'Hervillera w przekładzie Marii Serkowskiej, 19.20 Piosenki i walec w wykonaniu Alfreda Wdowca (baryton), Bolesława Brzezińskiego (gwizd artystyczny), akomp. Teodor Ryder (z Łodzi), 19.50 Wiadomości sportowe, 20.00 „Cyganeria” — opera w 4-actach Giacomo Puccini'ego, Transmisja z Teatru Wielkiego we Lwowie, W przerwie I ok. godz. 20.45: Dziennik wieczorny i wiadomości rolnicze, W przerwie II ok. 21.45: „Pan Tadeusz” — Adama Mickiewicza (fragment z Księgi III — „Umięgi”) — recytuje Stefan Jaracz, 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, przegląd prasy i komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOSNIA POMORSKA

11.40 Giacomo Puccini — Fragmenty z op. „Madame Butterfly” (płyty z Warszawy), 12.15 Kredyty łąkowe — pogadanka rolnicza — wygłosi inż. Józef Krysztofowicz, 13.00 Muzyka popularna — płyty, 15.00 Lekkie melodie — płyty z płyt, 15.40 Wiadomości z Pomorza, 18.10 Rozmowa ze słuchaczami — przeprowadzi Stanisław Nowakowski, 18.20 Chwila skrzypiec — płyty, 18.40 Program na jutro, 18.45 Wiadomości sportowe z Pomorza, 23.00 Tańce i piosenki — płyty.

Napad bandycki w pow. chojnickim

5 rozbójników obrabowało wdowę i skrzywdziło jej 12-letnią córkę

W nocy na sobotę dokonano w Śpierniku pod Rytlewem w pow. chojnickim bezczelnego napadu rozbójniczego. Około godz. 2-iej w nocy 5 osobników wdarło się przez okno do mieszkania wdowy Leokadii Gierszewskiej. Na szmery domownicy się wzbudziła i wszczęła hałas. Jeden z włamywaczy steroryzowałszy napadniętych zażądał od Gierszewskiej pieniędzy. Gdy ta oświadczyła że pieniędzy nie ma, rozbójnik odebrał

od niej klucze od szaf.

W międzyczasie inny włamywacz rzucał się do łóżka, gdzie leżała 12-letnia córka Gierszewskiej i ją zniewolił. Gdy napadnięci zaczęli krzyczeć o pomoc, banda dała strzał na postrach, po czym skradłszy bieliznę i garderobę oraz różne rzeczy zbiegła.

Dalsze szczegóły śledztwa trzymane są w tajemnicy. Policja jest na tropie bandy.

17-letnia urodziwa dziewczyna z Fordonu znikła bez śladu

P. Maria Jadwisiakowa z Fordonu zgłosiła w urzędzie policyjnym, że jej 17-letnia córka Aniela, która pracowała jako służąca w Bydgoszczy przy ul. Jezuickiej 4, opuściła miejsce pracy w dniu 24 lutego rb. i od tej chwili wszelki ślad za nią zaginął. Prawdopodobnie za chodzi tu uprowadzenie dziewczyny,

znanej ze swej urody. Ponieważ dziewczyna dawniej często pisywała do matki lub przyjeżdżała do niej do domu, wersja ta wydaje się prawdopodobną. Dziwnym atoli jest, że matka dopiero teraz po pół roku zawiadomiła policję o zaginięciu swej córki. W sprawie tej wszczęto energiczne dochodzenia.

Rybnik

— **Zakończenie półkolonii letnich Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet.** Ub. niedziele odbył się ostatni wspólny podwieczorek dzieci biorący udział w półkolonii letniej Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. Doskonały wygląd małych świadczył o dobrych rezultatach wysiłku Związku, osiągniętych drogą odpowiedniego programu oraz właściwego dożywiania. Popisy dzieci, skła dające się ze śpiewu, tańców i deklamacji, świadczyły, że droga beztrudniejsza, swobodnej zabawy — poza rozwojem fizycznym dzieci poczyniły znaczne postępy także w rozwoju umysłowym, co najważniejsze, nauczyły się grzeczności. Przewodniczącą p. Otokiej i p. Sikorskiej; dzieci złożyły kwiaty. Na podkreślenie zasługują pełne zaufanie rodziców, z jakim dzieci swe w opiekę Związku oddali.

Lipno

— **Zgoda i współpraca na wsi.** W dniu 29 ub. m. odbył się obchód 10-lecia Kółka Rolniczego w Moczadłach, gm. Narutowo, połączoney z dożynkami.

Przed dziesięć laty Kółko Rolnicze posiadało 12 członków, obecnie liczy ich 68. Dzisiaj kultura w polu lepsza, obejście schłu dniejsze, hodowla ogromnie ruszyła naprzód. W okolicy buhaje, krowy rasowe na punktach kopulacyjnych. Przy pomocy zarządu gminy, metodą szarwarkową kończą w tym roku regulację rzeczki Czernicy, po uregulowaniu której otwiera się dobrobyt dla ogółu. Starsze społeczeństwo pociągnięto za sobą młodzież, której starsi patronują w ich postępkach organizacyjnych i rolniczych. Przez 9 lat Kółko Rolnicze prowadzi niestrudzone społecznik p. G. Wierchowski, obecnie p. M. Kisielewski — uczeń p. Wierchowskiego, który obecnie jest patronem 8 kółek rolniczych na terenie gminy. Jednocześnie w tymże dniu odbyły się dożynki, zorganizowane przez Związek Młodej Wsi w Makowie i poświęcenie szkoły pa-

wszechnej we wsi Borowo, wzniesionej wysiłkiem miejscowego społeczeństwa. Uroczystość dożynek w Makowie i poświęcenia szkoły w Borowie zaszczylił swą obecnością niestrudzonej w pracy p. starosta Muszyński. Oby tak wszędzie zgodnie społeczeństwo rol nicze brało się do pracy, to wieś nasza po kilku latach przybrałaby inny charakter i wygląd.

— **Postrzelenie w czasie sprzeczki o konia.** Władysław Mackiewicz z Truowa, gm. Mazowsze w czasie sprzeczki o zajęcie konia Wilhelmowi Bakowskiemu z Wymyśli na, gm. Osówka postrzelił w obronie własnej przed napaścią Bakowskiego w prawy obojczyk. Ranny został odwieziony do szpitala w Lipnie, Mackiewicz zaś oddany do dyspozycji władz sądowych. Postrzał nie jest niebezpieczny.

— **Sam sobie wymierzył sprawiedliwość.** Zastrzelili się w Płocku szantażysta-oszust, mieszkaniec Lipna Bolesław Pełnikowski. W przeddzień zabójstwa P. gościł w Lipnie i mile się zabawił z kolegami. Jednemu z nich oddał dług 20 zł., w zamian za co skradł mu z kieszeni rewolwer. Ponieważ policja deptała mu po piętach, wyjechał po zabawie do Płocka. Tam w czasie obławy, widząc się zagrożonym i nie chcąc ponownie dostać się za kratki, wskoczył do taksówki, zmuszając szofera do jazdy. Gdy ten że odmówił, strzelił doń, lecz na szczęście chybił, po czym wyskoczył z taksówki i o strzeliwując się polcją, zbiegł na cmentarz. Tu jednak widząc, że już nie zdoła ująć przed pościgiem, wystrzelał z rewolweru pozbawił się życia.

— **Tydzień Strażacki w Lipnie.** — Dnia 6 bm. — kwesta uliczna. Dnia 7 bm. sprzedaż nalepek na okna. — Dnia 8 b. m. — udział w kompanii na wielki odpust do Skępego. Dnia 9 bm. — Pokaz obrony przeciwpożarowej w Lipnie. Dnia 10 bm. — alarm nozarowy przy użyciu całego taboru. Dnia 11 bm. — propaganda idei strażackiej wśród młodzieży. Dnia 12 bm. — kwesta uliczna. Od godz. 10 do 12 wzięcie remizy i sprzątanie strażackiego. Popołudniu koncert orkiestry w parku miejskim. Wejście na imprezy bezpłatne.

Wielka Wystawa

KAPELUSZY DAMSKICH

odbędzie się w naszym magazynie
od dnia 4-go do 11-go września br.
na II piętrze.

Wystawiamy modele krajowe i zagraniczne.

Be De Te

BYDGOSKI DOM TOWAROWY

Gdańska 15 BYDGOSZCZ Tel. 33-54 i 30-19

TORUN

Maszyny

do pisania nowe światowej sławy i używane różnych fabrykatów na dogodnych warunkach spłaty
Naprawa maszyn w własnym warsztacie. 6089

W. Katafias
Toruń, Tel. 1447

Bez zobowiązań

do kupna, zobaczyć można tapety oraz artykuły pokrewne w firmie
T. Rzymkowski — Toruń Szeroka 43. 5187C

Zwiedzajcie

wystawę tapet

Kapczyńskiego

Szeroka 35 I. piętro.

Wstęp wolny

Lekcje gry fortepianowej

udziela

także poza domem Władysława Biberstein Zawadzka dypl. nauczycielka muzyki, Toruń, ul. Klonowicza 36.

Reklamowo!

Sprzedajemy tanio!
kuchnie . . . od 80.— zł
sypialnie . . . 280.— „
jadalnie . . . 480.— „
Zamówienia — najniższe ceny! Sprzedaż Mebli.
Toruń, Prosta 5. Spamiętaj 4591C

Meble biurowe

Szafy na akta, pulpity, stoły, biurko mahoniowe zamknięte, itp.

korzystnie sprzeda

Gustaw Weese,
Toruń-Mokre, ul. Żółkiewskiego 34. 6088Ck

Kupimy

katalogi mebli stylowych i nowoczesnych. „Pedab” Toruń, Koszarowa 17. 6092Ck

Place budowlane

w najlepszym położeniu ul. Mickiewicza 53 i Krasińskiego 54 — korzystnie na sprzedaż. Informacje: Cron, Toruń, Mostowa 34. 6093

GDYNIA

Szlachetne tynki

własnej wytwórni do nabycia w każdej ilości. Polecamy również tynki myte, sztuczny granit we wszystkich kolorach znany ze swej dobroci naszej fabrykacji. Do nabycia również marmurki do lastrica — białe, zielone, czarne, czerwone, żółte, serpentyna carara, stopnie lastricowe. Adres „ELEWACJA” Gdynia, Morska 49, telefon 22-73. Biuro sprzedaży betonu Adamas. Poszukujemy reprezentantów. Oddział Toruń, ul. Mostowa, 11. tel. 26-05. — Bydgoszcz, Archib. P. Warzon, ul. Długa 22, telef. 34-13. 3557

Szlachetne TYNKI

wodoodporne. Sztuczny kamień. Żwirny marmurowe, porfirowe, granitowe. Materiały do TERRAZZA. 5180

Przedstawiciel w Gdyni Św. Jańska 49, tel. 20-49.

Unieważniamy

złogłoszenie na skład celny nr. 2143 na 19 bel wełny ex s/s „Lech” z 5/4 br. rej. 299/27. Północne Towarzystwo Transportowe i Ekspedycyjne S.A. 6075M

1.000.000 złotych

wygrać, to bardzo trudno, lecz nie tak trudno nabrać wiedzy w szkole, to największa wygrana każdego człowieka, potrzeba tylko dobrej woli i chęci do nauki, a poza tym trzeba mieć pierwszorzędne przybory szkolne, a o te zupełnie nie trudno. Wszystkie nabyć można tanio u **Władysława Kulerskiego**, *Proszę pamiętać!* Główny Rynek 13. *Proszę pamiętać!*

Mojej Szanownej Klienteli oraz P. T. Publiczności mam zaszczyt donieść, że w sobotę, dnia 4 bm. otworzyłem w Bydgoszczy, przy ul. Marsz. Focha 2

Piac Teatralny dawniej R. Pokora

Skład mięsa i wyrobów mięsnych

Mając już wyrobioną opinię, będę się starał nadal zaopatrywać moje składy w **pierwszorzędny towar**, oraz będę kładł nacisk na uprzejmą i rzetelną obsługę i bezwzględna higienę. — Dziękując za dotychczasowe darzenie mnie zaufaniem, proszę o dalsze poparcie moich przedsięwzięstw.

Z poważaniem

A. W. Achtel

wytwórnia wyrobów mięsnych Bydgoszcz.

Składy: **Gdańska 75**, telefon 2281. **Marszałka Focha 2**, telefon 1906.

Księgarnie B-ci Bazańskich w Grudziądzu

UL. PREZ. MOŚCICKIEGO 14 UL. LEGIONÓW 1

polecają wszelkie książki szkolne do wszystkich szkół oraz materiały piśmienne.

UWAGA!

Przy zakupie książek szkolnych i materiałów piśmiennech za 10 zł otrzymuje każdy Książeczkę oszczędnościową Banku Związku Spółek Zarobkowych z wpłatą 1 zł.

6043

Każdemu wiadomo, że najtaniej zakupuje się przybory szkolne

atrament, bruliony, bloki rysunkowe, cyrkle, farby kredki, stalówki, piórniki, zeszyty itd. w firmie 5745

FR. WIENCEK

TORUN, ul. Mostowa 38, Tel. 13-45

Spółdzielniom i sklepikom udziela się wysoki rabat.

Oprawa książek i obrazów we własnym warsztacie.

Kalendarze szkolne

— przy zakupie od pięciu złotych darmo.

Wróciłem

Dr. A. FOMICKI

choroby wewnętrzne i kobiece

Bydgoszcz, ul. Gdańska 46, telefon 22-66.

Godziny przyjęć: od godz. 9—11 i od 4—5 1/2.

Spis zapowiedzi Nr. Rej. Zap. 35.

ZAPOWIEDZ

Podaje się do ogólnej wiadomości, że

1) kawaler Teofil Góra — rolnik, zamieszkały w Borzestowie pow. kartuski, syn rolnika Augustyna Góry i jego żony Felicjana z domu Dawidowskich, zamieszkałych w Borzestowie pow. kartuski,

2) panna Rozalia Formella — bez zawodu, zamieszkała w Borzestowie pow. kartuski, córka dożywotnika Michała Formelli, zamieszkałego w Kożyczkowie i jego zmarłej żony Anastazji z domu Labudów, ostatnio zamieszkałej w Kożyczkowie pow. kartuski, chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Zarządzie Gminnym w Kamienicy Szl. i Chmielno, oraz sołectwach: Borzestowo i Kożyczkowie i w W. M. Gdańsku.

Kamienica Szlach., dnia 28 sierpnia 1937 r.

Urządnik stanu cywilnego:

(—) Bigus.

OGŁOSZENIE

W myśl art. 17 i 20 z dnia 21 lutego 1935 r. o pielęgniarstwie (Dz. U. R. P. Nr. 27 poz. 199) oraz § 12 Rozporządzenia Min. Opieki Społecznej z dnia 17 marca 1936 r. (Dz. U. R. P. 28 poz. 229) Urząd Wojewódzki Pomorski urządza w czasie od 20 września do 20 listopada 1937 r. w gmachach Publicznego Szpitala Miejskiego w Toruniu ul. Przedzamcze 5/10 2-miesięczny kurs uzupełniający dla kandydatek i kandydatów na pielęgniarki-pielęgniarzy, kończący się egzaminem państwowym, w myśl wyżej wspomnianych przepisów Ustawy o pielęgniarstwie.

Kandydatki - kandydaci zgłaszający się na kurs winni uiścić:

- a) opłatę jednorazową kursu zł. 100.—
- b) opłatę za mieszkanie i utrzymanie (dla zamiejscowych) przez 2 miesiące po 60 zł. zł. 120.—
- c) jednorazową opłatę kancelaryjną zł. 10.—

Razem zł. 230.—

którą to kwotę wpłacić należy w P. K. O. Nr. 211.230 właśc.: Komunalna Kasa Oszczędności m. Torunia, zaznaczając na rachunek Nr. 86 „Kurs pielęgniarSKI” wzgl. gotówką w kasie szpitala.

Ponadto zgłaszający się na kurs winni zabrać koc, poduszkę i bieliznę pościelową.

Zgłoszenia pisemne wzgl. ustne przyjmuje kancelaria Publicznego Szpitala Miejskiego w Toruniu ul. Podzamcze 5/10 do dnia 15 września 1937 r. Ilość kandydatek - kandydatów ograniczona do 40.

Kierownictwo kursu. (6090)

Lampy spirytusowe

niebawale oszczędne, o pięknym świetle, nieszumujące poleca „Meteor” Warszawa, Sosnowa 8. Katalogi bezpłatnie. Angażujemy akwizytorów. 6037

Przyjmuję

panie — udzielam porad. Specjalność: choroby położnicze, stawianie baniek, wykonuje masaże lecznicze. A. Olszewska - Zagrodnikowa dypl. akuszerka-masażystka Gdynia, Pl. Kaszubski nr. 1 telefon 35-11. 6094M

Zadać wszędzie.

OGŁOSZENIA:
wiersz millimetryowy na stronie 1-lamowej 0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie 1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie 0.80 zł
w tekście na dalszych stronach 0.50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. niższe.
Komunikaty 50 gr za wiersz.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie potowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:
W ekspedycji miejscowych agencji 2.00 zł
Z odnośnikiem do domu 2.20 zł
Przez pocztę z odnośnikiem do domu 2.40 zł
Pod opaską 4.50 zł
W Gdańsku przez pocztę 2.32 gd; przez gońca 2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost 1.75 gd
Zagranicą 4.00 zł
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeskody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.
Redaktor odpowiedzialny:
WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56.

UWAGI:
Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacone przewidziana w cenniku 20 proc. Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu, nadwyżka, które zasądzone nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądownym śledzeniu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formański Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedzialny na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Pagedu”. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądzu: Franciszek Myśliński Grudziądz Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuzio Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rybin: Zygmunt Bartelki — Rybin, Warszawska 13 tel. 97 — Lipno: „Aetoria”, Kościuszki i Franciszek Majewski — Brodnica: Zygmunt Bartelki, ul. Mazurska 27, m. 5. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf” z odpow. adzielniami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.